

ELŐFIZETÉS

MÉLYEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

ÁRADI:
4-hasábos példány egyszer 20 Hl.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitótér sorra 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, július 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A drezdai tapasztalatok.**
- A képviselőház ülése.**
- Országos baromfi-kiállítás Aradon.**
- Vád egy közjegyző ellen.**
- A pápa halála.**
- Szerelem a nyilvánosság előtt.**
- Politikai érdekességek.**
- Agyonlőtt varrónő.**
- Harmincemillió lopás a Vatikánban.**
- A vőlegény tartásdíja.**
- Öngyilkos senekiskolai igazgató.**
- Két nővér öngyilkossága.**
- Tárcsa: A falu csodája. Irta: Lovik Gyula.**
- Csarnok: Az első magyar nyelvű színelőadás. Irta: Bayer József.**

A drezdai tapasztalatok.

Arad, július 22

A város előjárói közköltegen szerzett tapasztalatokkal visszatértek Drezdából s elragadtatással beszélnek arról az előhaladásról, közigazgatási fejlettségről, azokról a modern intézményekről, melyek a német városok kiállítását olyan tanulságossá tették. Ez szép. Bár volna haszna is ennek a tanulmányutnak; minél több, annál szívesebben fogadná azt a város közönsége. Minden ember tudja, hogy nincs az országban még egy olyan város, amelynek annyi alapjában elhibázott intézménye lenne, mint épen Aradnak, nincs város, ahol annyi minden várná a megváltó, az üdvös reformot, mint épen itt nálunk.

Van-e azonban reményünk arra, hogy a drezdai tapasztalatoknak valaha hasz-

nát látja Arad? Mi azt hisszük, hogy nincs, vagy ha van is, csak nagyon sovány lehet. Nem olyan ennek a városnak a véralkata, hogy a hasznosat el tudja kár nélkül sajátítani. Bizonyára találtak a tanácsbeliek a szász és német városokban olyan dolgokat, amelyek ott fényesen beváltak a praktikum és a jövedelmezőség tekintetében, attól sem félünk, hogy az intézményt nem valósítják meg Aradon, de hogy mi ugyanarra rá fogunk fizetni, az holt bizonyos. Ez a sorsa ennek a városnak évtizedek óta.

A tanácsbeliek legjobb szándékát — a drezdai kirándulás egy másik oldalát tekintve — senki sem vitatja. Mégis az a megdöbbentő látvány, amelylyel a város előjárói Drezdából visszatértek, — merjük előre megjósolni — azt fogja eredményezni, hogy a kis dolgainkra, melyekből a nagyok összeállnak, még kevesebb tekintetet fog vetni a tekintetes tanács.

Hogy példát hozzak föl: itt van a mellékutcai világításának kérdése. Maholnap odakerül ez is ama függőkérdések közé, amelyek kezdetére még a legöregebb emberek sem emlékeznek. Arról van szó, hogy a mellékutcai gázlámpái, amelyek még mindig a silányabb fényű, több gázszükségletet igénylő s ennél fogva drágább pillangó-égőkkel vannak ellátva, Auer-égőkkel szereltessenek föl. Évek kellettek ahhoz, míg eljutott a tanács addig, hogy az égők kicserélésére nézve a légszsz-társulattal megegyezett — elvben. A megegyezést ugyan olyanformán állították a

közgyűlés elé, mint pozitívumot, melynek keresztülvitele előtt többé akadály nincs, mégis csupán elvileg elintézettnek kell tekintenünk a dolgot, miután idestova egy esztendő múlt el azóta, s a megegyezés még mindig csak megegyezés. Szerencse, hogy határidő nincs kikötve a világítási reform keresztülvitelére, mert ugy-e egy szép napon arra ébredhetnénk, hogy a megegyezés többé már nem is megegyezés.

Azt jelentené ez a külső méreteiben jelentéktelen reform, hogy ugyanazon, vagy még olcsóbb pénzen is, mint amennyiért ma pillangó-égőkkel zavarjuk a mellékutcaikat az ő barátságos, falusi sötétségükben, — fényes, a mostaninál négyszer erősebb világítást nyerhetünk, ha a lámpákat izzóharisnyás égőkkel látjuk el. Ez csak nem nagy dolog, se névszerinti szavazás, se pénz, még konvertációs kölcsön sem kell hozzá. Előnyökkel azonban jár. A mellékutcai lakosai mégis évek óta sirnak utána.

Nem valóságos vaudeville ez? Hát az a mellékutcai lakos nem ugyanaz az adót fizeti a városnak, mint a főuti, annak kevesebb joga van az éjjeli világításhoz, mint a másinak, vagy a mellékutcainak a holdvilágos éj több világosságot juttat, mint a főternek? No bizonyára nem — annak a mellékutcában lakó polgárnak mégis valóságos steeple chase kell járnia, hogy egy pénzen jobb világítást kapjon. Bezeg ha százezres reformról volna szó, ne legyen bár fél annyi haszna sem, mint amennyit aránylag nyújt ez a világítás-

A falu csodája.

Irta: Lovik Károly.

A vértesi erdőktől a kapudi hegyekig szép, lombos tölgyes húzódik, amelynek zöld lombos sátorai lassan emelkedve, a vargyasi palahegységben vész el. Vízről és utaktól elzárva, csöndes vidék kezdődik itt: rossz földekkel, sovány nyírfákkal, amelyeket még a madarak is kerülnek. Természetes következés, hogy tanya, falu nincs arrafelé s a vándor szinte meg van lepve, mikor a kopár sziklák közt egyszerre fatornyos templomot s körülötte pár tucat zsupfedelű házat lát. Ez itt Sikoró, egy elhagyott, füstszagu falucska, apró, roskadt fedelű kunyhókkal és az udvaron hentergő dísnókkal.

Emberemlékezet óta Sikorónak nem volt semmi nevezetessége s a bennlakó honorációrok — körorvos, jegyző, pap, erdész, tanító, gyógyszerész — csöndesen, unottan morzsolák a napokat, melyek a napsugár és a hóvizatar kivételével ugy hasonlítottak egymáshoz, mint tojás a tojáshoz. Micsoda végtelen szürkeség volt ez: az ember aludt, felébredt, evett, aludt, megint felébredt és megint csak elaludt. Ami mondani valójuk volt, a lakosok már husz év előtt, első találkozásukkor, elbeszéltek egymásnak s azontul, ha összekerültek, hallgattak és a felhő járását nézték. Pedig az ember társas lény, tartják a tudomá-

nyos írások, s így szüksége van rá, hogy haldandó társával eszéket cseréljen s ugynevezett közéletet éljen. De közélet csak minden öt évben, választáskor akadt, midőn is egy nagy bajszu kortes megjelent, csapra vert egy hordó bort s hosszas hallgatás után így szolt:

— No ugy-e a régiek maradunk? Vivát Varga!

A honorációrok bolintottak s aztán újabb öt esztendő szürkeség borult Sikoróra.

Ot esztendővel ezelőtt nevezetes dolog történt a faluban. Pár mértföldnyire a kapudi tölgyes szélén, licumkerítés mögött a verbőci gróf kastélya állott. A birtok ura csak télen lakott benne, máskülönb a vasrácsos kapukat elzárták s a zsaugáterek közt verebek csiripeltek. A gróf már öreg ember volt, mégis szerette a szépet s hogy napjai ne tűnjenek el üresen a semmisségbe, magával hozta Katinkát, egy kissé főtött képű, de még mindig csinos fehérccselédet, aki még a fécánok közt is tollas kalapban járt és folyton a körmeit ápolgatta. Azt mondják, ez a Katinka régen mosogató leány volt és katrincát viselt, mint az oláh parasztleányok, de ma már nem látszott benne a szolgáló: a haját felfordította és a komorna huzta fel a harisnyáit. Arról akarok beszélni, amikor az öreg gróf elhalálozott. Az örökösök elfoglalták a kastélyt s kitették Katinkát, azonban a végrendelet értelmében házat s kertet vettek neki Sikorón. Ezenkívül az

egykori mosogató lánynak a takarékbán is volt pénze, sőt azt mondják, a bibliájának minden második lapja ki volt bélelve egy százzal.

Mikor Katinka Sikoróra került, a falu egyszerre mintha villámos ütést kapott volna. Az embereket érthetőleg izgatta a tudat, hogy nevezetesség csöppent közéjük. És micsoda nevezetesség: egy bűnös fehérccseléd, egy gazdag gróf szeretője, egy titokzatos asszonyi lélek, aki az ujjá körül tudott csavarni hercegeket s ha akarta tengeri rákot megosztigát evett. Minderről eddig a faluban nem tudott senki, a bűnös asszonyokat csak könyvből ösmerték, de létezésükben, ugy mint az ördögében, nem igen hittek. Az ilyesmit csak az irók eszelik ki, hogy a könyvük annál kapósabb legyen. De, ime, a költőknek mégis igazuk volt: ott a példa rá Katinkában, aki nem is szégyenli, hogy az öreg gróf ak kedvese volt, sőt világos nappal fekete fátyolla! a fején hajtát át a kastély kriptájába, megkoszoruzni az elhalt koporsóját.

Csak eleintén hallatszottak hangok, amelyek elitették a könnyelmű fehérccselédet, csakhamar azonban osztatlan tisztelettel fordult mindenki Katinka felé, akinek ha nem tetszett, nem viszonzta még az orvos köszöntését sem, de ha jó kedve volt, a városból hozatott dinyaival meg szőlővel látta el a falut. Amióta Sikorón lakott, egyébről se folyt a szó, mint róla. Asszonyok kipirulva beszélgettek a ru-

javítás, azóta tizszer elkészültek volna vele. De mert ez nem kerül pénzbe s mégis jelentékeny szolgálatot tesz, tehát huzni kell évekig. Nálunk avval készülnek el gyorsan, ami sok pénzbe kerül, drága és rossz, ami jó és ingyenes, arra évekig kell várni.

Csak ilyen politika mellett járhatunk úgy, hogy míg Arad holmi Auer-égős reformokon gondolkozza el az időt, azalatt a többi városok (csak a közelmúltban volt rá két eset) megszerzik maguknak a vilányt. légszeszt, a közlekedést. Arad a Fabius Cunctatorok városa, csak hogy többet töpreng, mint amennyit gondolkozik. Még ha haszon volna ebből, — üsse a kő! olyan szegények vagyunk, hogy minden krajcárra szükségünk van, inkább kétszer gondoljuk meg, mint hogy egyszer kiadjuk a garast. De minden cunctatoroskodásunk mellett is olyan ráfizetéssel dolgozunk, hogy nevetni lehet rajtunk.

Ha a drezdai ut nemcsak intézményeinken, de a gondolkodásunk módján is javít, akkor érdemes volt érte. Ha csupán azt jelenti, hogy kapunk egy pár új drezdai intézményt aradi formára, akkor inkább tegyük irattárba az egész tanulmányutatót s nézzünk szét előbb a régi portánkon. Akad még itt egynehány „auer” ügy.

A képviselőház ülése.

(Apponyi beszélt.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítái: —

Budapest, július 22.

Apponyi napja volt a mai. Általános felelősség és érdeklődés mellett állott fel a képviselőház elnöke mindjárt az ülés elején szólásra. Megtelt padok a völgyben és a rogyásig zsufolt karzatok figyeltek minden szavára, a melyek hol megnyugtattak, hol felvilágosítottak. Minden nevezetes kijelentését az egész jobb oldali tetszéssel fogadta, de volt olyan beszédrésze is, amely az ellenzöket is tapsra ragadta.

A politikai következményről most még bajesz beszélni, de nem tartják lehetetlennek, hogy a beszéd valamely nagyobb változást fog létrehozni a parlament válságában.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallán Béla alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László, Kolossváry Dezső, Plossz Sándor, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos és Tomasics Miklós, miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az írománvokat.

Belicska Béni előadó Héderváry gróf miniszterelnököt igazolt képviselőnek jelenti ki. (Eljenzés)

Teléri Sándor gróf jegyző jelenti, hogy két interpellációt jeleztek be. Az ülés végén fognak megtétni.

(Apponyi beszéde.)

Apponyi Albert gróf: T. képviselőház! (Halljuk! halljuk!) Sokatlan dolog, hogy a Ház elnöke a Ház vitáiban részt vesz, kivévn, ha olyan tárgyakról van szó, a melyek a Ház belső ügyit érdeklik. Mégis úgy érzem, hogy nem azt kell megindokolnom, hogy a jelenlegi helyzetben miért tartom szükségesnek felszólalni, hanem inkább hajlandó vagyok magamnak szemrehányásokat tenni azért, hogy annak az ügynek, mely a mai helyzetet is dominálja, már korábbi stádiumában nem szóltam fel. Szólgáljon melegségül az, hogy valóban a kötelességek összekötésébe találtam magamat, mert azt a gondolatot tartottam szem előtt, hogy a kít a Ház bizalma az elnöki székre helyezte, épen nehéz pillanatokban érezh-ti magát, legkevésbé indítatva arra, hogy azt helyet elhagyja. (A talános helyeslés.) Ma azonban tisztelt képviselőház annyira magasabbnak tartom azt a kötelességet, hogy tőlem telhetőleg a helyzetet megvilágítsam és mint hazafi a hazafiak szívéhez, szólok, hogy ezen kötelesség teljesítése alól nem ment föl engem az a tekintet sem, hogy ennek folytán egyideig a Ház tanácskozásait nem fogom vezethetni. Mint hazafi a hazafiakhoz fogok szólni, így mondom és azon leszek, arra törekszem, úgy akarom, hogy arra a helyre is, a mely topografailag is megfelel annak a helynek a melyről a régi Házban 25 esztendőn át felszóltam és a melynek elfoglalása jelzi azt, ho y mindenben a réginek érzem magamat. (Elnök helyeslés.) Mondom t. képviselőház iparkodni fogok, hogy erre a helyre is magammal hozzam a helyzetnek, a felmerült nézeteknek és irányzatoknak megbírálásában azt az objektivitást, a melyre az elnöki széken legjobb lelkiismeretem szerint törekszem. (Általános helyeslés.) És ezért tisztelt képviselőház nekem csak az a kéréssem van a tisztelt képviselő társaimhoz, hogy iparkodjanak hasonló lelkületet magukban érezni, ne zárják előtéttel előre megállapított nézetekhez való előre elhatározott ragaszkodással értelmüket és szívüket azok elől, amiket én súlyos hazafiul aggodalomtól vezéreltetve itt mondani fogok. Ha

sikerül egy órára is tisztelt képviselőhársamat abba a hangulatba belevinnem, a mely hangulatból beszélni kívánok, akkor hiszem, remélem, hogy haszonnélküli munkát nem végezek.

(A miniszterelnök programja.)

T. képviselőház! Azon kezdem, a mi tulajdonképen napirenden van, t. i. a kormányelnök ur programnyilatkozatának általános bírálatával, mondjuk azon benyomások jellemzésével, a melyeket ez a programbeszéd és az ő kormány alapításának ténye keltett.

Egyszerűen kijelentem, t. képviselőház, hogy én gróf Khuen Héderváry Károly kormányzatát támogatom, bizalommal viseltem iránta és pedig két okból. Mert általános politikáját illetőleg azt a kijelentést tette, hogy folytatni fogja az előző miniszterelnök politikáját, a mely pedig megegyezett az én meggyőződésemmel, melyet ebből kifolyólag támogattam, másodszor pedig azért, mert a mostani különleges helyzetből való kibontakozás tekintetében ezt az utat tartom helyesnek, a melyet a t. miniszterelnök ur erre választott. Nem is találok semmi mozzanatot sem azokban, a melyek a miniszterelnök ur által elmondottak. Azoknak egyes részeiben sem, sem az ő politikai egyéniségében arra, hogy tárgyi szempontokra fektetett ezen állásfoglalásomban magamat megingatottnak érezzem. Nem az ő nyilatkozataiban, mert ezeknek az a pontja, amely leginkább kifogásoltatott, amely az 1899. évi XXX. t. cikke vonatkozott, hanem aggodalmat nem kelthet, már csak azért sem, mert az a törvénycikk a pártok közötti megállapodás után jött létre és így csak hasonló uton módosíthatók. (Elnök helyeslési haifelől), ugy, hogy mindazok, a kiknek e tekintetben aggodalmak vannak, azokat annak idején érvényesíthetik. Nem másodszor azért, mert merev ellenében azokkal a szerintem indokolatlan személyes támadásokkal, a melylyel a miniszterelnök ur személye és politikai egyénisége ellen intézettek. (Ugy van, ugy van, jobbról és középen). Én az ő multjából azt a következtetést vonom le, hogy őt tartom a legérdekesebb magyar államférfiak egyikének. (Eljenzés a jobbról és a középen).

(A bán nem idegen.)

Nem vagyok hívatva e helyen az ő kormányzatának egyes mozzanatait bírálni, de először közjogi és politikai szempontból tiltakoznom kell azor felfogás ellen, mint hogy ha a horvát báni méltóságából a magyar miniszterelnöki székre jutni, egyáltalában valami abnormis dolog volna. Mert mint a köztünk lévő állami közösség és összeköttetés megszilárdításának híve kell, hogy ilyen felfogástól távol álljak. A mi az ő kormányzatának sikerült vagy sikertelenségét az abban előforduló szerencsés vagy kevésbé szerencsés egyes intéz-

háiról, kalapjairól, a férfiak meg apró cipellőjéről, amelynek nyoma ugy vált ki a bakan-csok taposott helyeiből, mint a fécáné a libák közt. Nap pedig nem mult el, amelyen Katinka tárgyat ne adott volna a beszédre. Most egy apró majomszerű kutyát hoztatott, amilyen még a természetrajzi könyvekbe sincs lerajzolva. Holnap cifra szánba fogta koromfekete orosz lovát, majd zenélő rézkakast csináltatott a háza fedelére, máskor pedig nadrágot huzott, férfi kalapot nyomott a fejébe s apró puskáját vállára vetve vadászni ment az erdőbe.

Mindéz megbámulni és megbeszélni való volt. A falu álmos hangulata elsőkötött és na idegen a szomszéd helyekről odavetődött, a benlakók mohón és boldogan beszéltek neki a helység csodájáról. A szomszéd falubeliek tényleg irigyen hallgatták az elbeszélést: nekik volt Rákócy-harangjuk vagy járásbíróóságuk, avagy büdös forrásuk, de vétkes asszony, az nem találtatott véges-végig a vargyasi palahegyek körül. Voltak, akik el se akarták hinni a dolgot: ezeket diadalmasan vezették el a zöldre festett fehér léces házhoz s úgy mutatták meg nekik a majomképű kutyát, amely unottan aludt egy széken, avagy a muzsikáló rézkakast. A vándorok, ha hazamentek, magukkal vitték Sikoró csodájának híret s szép bodzaillatu nyári napokon kocsin jöttek a szomszéd községnek lakói meghallgatni, milyen színű brokátban jár Katinka s milyen paripa huzza a kocsiját. A kis falu így lassan bizonyos hírnévre vergődött.

Katinka nem sokat törődött a népszerűséggel, sem a falu népével. Egyszer történt csak meg, hogy egyikőjükkel szoba állott. Künt sétált a Hernád partján, mikor hirtelen zápor ke-rekedett s hideg csapásokkal ostorozta a vékony selyem nyári ruhát. Akkor arra ment Teodorovics a jegyző, aki épen a gyümölcsös kertjéből tért haza a faluba. Teodorovics nagy tarka ernyő alatt haladt, s mikor megpillantotta Katinkát zavartan állott meg s köszönt. A leány nevetett, oda szaladt hozzá s a karjába kapaszkodott. A jegyző hazakísérte a hölgyet s aztán meghívására nála vacsorázott. Nagyon el volt fogulva s egész este mellénye ráncait simogatta, közben azonban körültekintett s a szemé káprázott a sok ezüst tál, cifra festmény, rikácsoló papagály és aranszegélyű butor láttára. Alig tudott beszélni és csak nagynehezen mondta el Katinka kérdéseire, hogy huszonöt év óta jegyző, soha egy garast nem lopott s három árva gyereket nevelt fel alumnistának Eperjesre. A kisasszony mindezen mosolygott, majd ásitott egyett és bucsura nyujtotta kezét.

Sikoró dicsősége szép volt, de nem sokáig tartott. Egy napon Katinka torkig megelégette a fészket s elhatározta, hogy odébb megy. Mért lakjon itt, mikor módjában van, hogy a fővárosban, uri hölgyek, cifra gavallérok közt élhesse világát? Ahogy mondta, ugy is tett: összecsomagolt s útra készült. Sikoró meg volt döbbenve, eleintén el sem akarták hinni a dolgot. A falu csodája elmegy, mi lesz akkor

belőlük? Kiről fognak beszélni, kiről fognak álmodni? És ki ad fényt a nyomoruságos falunak, ki lesz az, akiért a szomszéd községek megirigylik? Rövid értekezés után elhatározták, hogy küldöttség megy a kisasszonyhoz, megkérni őt, hogy maradjon továbbra is körükben. Hiba volt. Katinka nevetett s azt mondta: „Elég volt a káposztaszagból.”

Mit lehetett tenni? Egy szép nap nagy szekerek álltak a zöld ház elé s elvitték a butorokat, egy könnyű hintón Katinka távozott. Akkor ott állt a falu egész intelligenciája, aszszonyok, urak és nagy rózsabokrétát nyujtott át, szomoruan bucsuztak csillaguktól. Már kor a kocsi utnak indult, kendőket lobogtattak feléje s olyan is volt, akinek köny gyült a szemébe. Ráskai, a gyógyszerész így szólt Teodorovicsához:

— Látod, neked el kellett volna venni a kisasszonyt.

De Teodorovics, aki huszonöt évig szolgált s három árva gyereket nevelt fel becsületes embernek, restelkedve így szólt:

— Hogy volnék én méltó hozzá!

A fogat eltűnt és Katinka soha többé vissza nem tért Sikoróra. A falu megint visszacsülyedt szürkéségébe, az emberek, ha összekérültek, nem tudtak miről beszélni s életük ab-ból állott, hogy aludtak, felébredtek, ettek s megint csak aludtak.

kedéseket illeti, ezek.e vonatkozólag, mint mondtam, nem vagyok abban a helyzetben, hogy bírálatot mondjak: de annyit tudok, hogy azon a helyen, a hol pedig nehezebb dolog elszánt magyarnak lenni, mint ezen a helyen (Ugy van! felkiáltás jobbfelől és a középben.) Ujabb időben semmi olyan határozottan magyar állami közönségnek olyan harcosa nem volt, mint a miniszterelnök ur. A mi sebeket ő ott hagyott, azokat a magyar állameszmének képviseletében kapta és én valóban nem várhattam, hogy ezeket neki itt a magyar képviselőházban szemére vetik.

Kubik Béla: A közszabadságok kérdése! (Mozgas, és zaj jobbfelől.)

(A katonai javaslatok.)

Apponyi Albert gróf: T. képviselőház! Ezek után átértek felszólalásom tulajdonképeni tárgyára. T. i. a mostani súlyos helyzet megvilágítására és az egyes tényezőknek a helyzetbe való behelyezkedésének teljesen tárgyilagos bírálatára. (Halljuk! halljuk!) Mielőtt azonban ezt tenném, épen azon körülménynél fogva, hogy oly rég nem veszem részt a Ház tanácskozásában, kissé vissza kell nyulnom az előzményekbe azon időig, midőn az ismert katonai javaslatok az előző kormány által benyújtottak. (Halljuk! halljuk!)

T. képviselőtársaim! Elhív tik nekem, hogy nem csekély önmegtágadásomba került az előző széken némáú és a nélkül, hogy magam személyesen az önvédelmet megkíséreltem volna hallani annak fejtegetését, hogy a szabadelvűpártnak azon tagjai, a kik régebben a nemzeti pártot alkották, tehát talán első sorban én magam, azzal az állásfoglalással, a melyre magukat ama katonai javaslatokkal szemben indítva érezték. Régi álláspontjukhoz, régi nemzeti irányukhoz hűtlenség lettek és attól elpártoltak és igazán azt kellett mérlegelnem, hogy önmagam iránti köteleességem volna ugyan felszólalni, de az ország iránti köteleességem azon a helyen megmaradni, hogy a felszólalástól magamat eltiltsam.

Ezután rátér a katonai javaslatokra. Ot és a volt nemzeti pártot úgy tüntetik föl, mint a kik hűtlenség lettek elveikhez. Ez ellen tiltakozik. 1889 iki álláspontjában benne volt az a követelés, hogy a magyar hadapródok magyarul tehessék le vizsgájukat és hogy a második önkéntesi év elejessék. Ezeket azóta nem sürgették, mert határozott haladás van az elsőben. A második önkéntesi év pedig a gyakorlatban azóta mindinkább elesik. — Senkisem győzheti meg őt arról, hogy hűtlenség lett bármelyik elvéhez. Thaly Ferenczel polemizál ezután ellenzéki korában mondott beszédei kapcsán. Azt a konkluziót vonja le, hogy az ő politikai működése a hadsereg kérdésében zajtalanul folyik és fokozatosan halad (Zajos helyeslés.)

Követeli, hogy követeljük tőle mindazt, ami a nemzet érdekében van, de kijelenti, hogy konkrét obligója a múltból nem maradt. A közös ügyek terén is a nemzeti eszmét előbbre vinni akarja és ezt az általános obligót elvállalja. (Zajos éljenzés.) A létszámemelést indokoltak tartotta, csak pénzügyi aggályai voltak, de azokat is eloszlatták, mert tulságosnak nem tartja az új terhet.

(A nemzeti engedmények.)

Ami a további teheremelést illeti, arra nézve teljesen osztja Szentiványi Árpádnak a Házban kifejtett álláspontját: Ha nemzeti kompenzációk az új véderőjavaslatnál nem adódnak, a véderőjavaslatot nem szavazhatná meg és ellenzékére kellene átmennie. De újabb feltételeket nem tűz ki, mert politikai megbízhatóságában nem akar kételyt támasztani. (Éljenzés.)

Nincs azonban megelégedve a magyarországi tisztéknek a magyar ezredekhez való hosszú és nehézséges visszahelyezésével. Ez nem újabb nemzeti vívmány, ezért a nemzet 1868. óta már ellenszolgálatot tett. Erre nem szükséges újabb ellenérték. Az 1868 iki királyi aláírásnak érvényt kell szerezni. (Élnk helyeslés.) Az áthelyezést komoly arányban akarja látni. Egyes tiszték egyéni óhajai itt tekintetbe nem vehetők.

Örömmel hallja, hogy a katonai büntető perrendtartás legközelebb előterjesztetik. A szöveghelyesítést és ügyvédi részvételt helyesli, de a tárgyalás nyelvére a magyar nyelv érvényesítését óhajítja. Ezek után rátér a magyar nyelv

kérdésére a hadseregben. Ezt a kérdést azonban nem állítja fel feltétlenül. Cíálja 1889. évi beszédét, a melyben a vezénnyelvet a felség jogának tartja. Ennek a megváltoztatása király és nemzet kölcsönös egyetértésével történhetik. Azt megállapítja azonban, hogy a törvényhozásnak igenis beleszólása van a nyelvkérdésbe.

Ezután kijelenti, hogy a német szolgálati nyelv nem törvénytelen. És különösen hangsúlyozza, a korona teljes jóhiszeműségét, mert 35 év óta minden ténykedésért a kormány és alkotmányos többség felelős. (Zaj balról. Halljuk! jobbról.)

Olay: Tisztelettel hallgatjuk!

Apponyi a német szolgálati nyelvet nem törvényesítette a nemzet, de hallgatóság hozzájárult. Törvénytelenesről tehát nem lehet beszélni. Mert a 67 es polikikusok Széll, Szilágyi, Wekerle csak tudták volna, hogy mit törvényes? Vagy a 68 iki kiegyezést senki sem értette talán azok közül, akik megcsinálták és vallják, csak épen a függetlenségi párt érti. (Zajos tetszés.) Maga a függetlenségi párt sem tüntette azt fel eddig soha törvénytelennek.

(Az obstrukcióról.)

Ily előzmények után a parlamenti jegrend megbontása indokolatlan. (Éljenzés jobbról.) 35 évi gyakorlat után ultima rációként felállítani a magyar szolgálati nyelvet nem lehet! Ebből nem azt következteti, hogy ne követeljék azt, hanem helyteleníti azt, hogy mindjárt az első kísérletnél a végső eszközhöz folyamodnak. Szó a magyar nyelv érvényesítését a hadseregben helyesli és olyannak tartja, hogy annak előbb-utóbb meg kell valósulni. (Zajos éljenzés, taps minden oldalon.) A kérdésben azonban nem kér és nem vár nyilatkozatot a kormánytól. Hiszi, hogy egy kialakult nemzeti követelménnyel szemben az alkotmányos királynál akadály nem lesz. (Éljenzés.)

A jelen helyze ben azonban hazafiúi szívből meríti az ész hideg megfontolását. (Zajos helyeslés és éljenzés jobbról.) A politikai érellyesség vezérli őt tetteiben és magatartásában. Az osztrák pártiság vádjával szemben hangoztatja, hogy csak magyar politikát ismer és mindent magyar szempontból bírál meg. Rendkívül mélyeséges az aggodalma a haza sorsa iránt és ebből a szempontból veszi az obstrukciót. Elismeri, hogy ez sebezhető pontja 1899 iki magatartása miatt. De a jelen obstrukció óriási anyagi és erkölcsi károkkal jár. Király és nemzet érdekében helytelen ez az obstrukció, nem szólna arról, hogy presztizsünk is veszélyben van a külföld előtt.

Beszédét evvel fejezte be Apponyi: Aláírja Mezőssy Béla szavait, hogy aki abszolutizmustól fél, az gyáva. De ez abszolutizmust elhárítani okossággal, az a haza irányában nemcsak hazafiúi erény, de kötelesség is. (Éljenzés, taps.)

Szünet után

(Személyes kérdésben.)

Beöthy Akos személyes kérdésben felel Apponyinak s azt magyarázza, hogy miért használta az ultima ratio kifejezést. Azért nyult ő ehhez a fejezőponthoz, mert a válság egyre tart s úgy az ország helyzetét, mint a parlamenti helyzetet egyre rosszabbodni látja.

Három interpelláció következett ezután.

Olay Lajos a póttartások fegyvergyakorlata dolgában Kolossváry Dezső honvédelmi minisztert interpellálta.

Eszterházy Mihály és Bartal Aurél pedig a pozsonymegyei árvíz károsultak ügyében a földmívelésügyi miniszterhez intéztek interpellációt.

A holnapi ülésen Ugron Gábor válaszol Apponyi fejtegetéseire.

TÁVIRATOK.

A Vezuv kitörőben.

Nápoly, július 22. A Vezuv felől ma tompa moraj hallatszott, egyik völgyén látát hányt Pompeji felé. Nápoly egyelőre nincs veszélyben.

Vád egy közjegyző ellen.

(A nyitrai ügyészség panasza.)

Arad, július 22.

Janics Imre volt országgyűlési képviselő, most esztergomi királyi közjegyző ellen a nyitrai ügyészség a pozsonyi törvényszéknél panaszt emelt és ellene a fegyelmi vizsgálat megindítását kérte. A főjelentésről az igazságügy-minisztériumot is értesítették.

Az ügyészség panasza, a mint jelentik, rövidre fogva ez:

Néhány évvel ezelőtt Verő Zsigmond nagybirtokos megvásárolta Willinek Kamilló nyitrai birtokát. Ennek a birtoknak a fele részére Lelkes Gyula igényt tartott. Mikor Lelkes meg tudta, hogy a birtok eladódott, abban a föltevésben, hogy Willinek az eladással őt az örököségi igénytől akarta megfosztani, bünyfenyítő pört indított egy Willinek Kamilló, mint Verő Zsigmond ellen, egyben zárlatot kért a vételár fejében kifizetett összegre és ezt a zárlatot a bíróság el is rendelte.

A végrehajtásnál azonban a keresett és negyvenezer koronáról szóló takarékkönyvecskét nem találták meg. Ennek következtében Lelkes újból följelentette a két birtokost. A törvényszék és a tábla azonban Verő Zsigmond ellen mindenféle eljárást megszüntetett. Erre Lelkes Gyula tárgyalásokba bocsátkozott Verő Zsigmonddal, hogy visszaszerezze tőle a birtokot. Verő a tárgyalások folyamán arról értesült, hogy a szóban forgó negyvenezer koronáról szóló takarékpénztári könyvecske, a melyet a végrehajtás alkalmával seholse tudtak megtalálni, sőt azt mondták, hogy nem is ekzisztál: Janits Imre közjegyzőnél van.

A takarékkönyvecskét a közjegyzőnél Willinek és Lelkes közös egyetértéssel helyezték el. Ebből az következtethető, hogy Willinek és Lelkes tulajdonkép azért szövetségelt, hogy a bünyfenyítő följelentés megtételével Verőtől pénzt kicsikarjanak.

Verő Zsigmond csakugyan elállott a birtokvásárlásától és mikor Janits közjegyzőtől a nem létezőnek mondott takarékkönyvecskét átvette, Janits állítólag nyilatkozatot kért tőle, hogy a bünyfenyítő eljárás folyamán szenvedett botrányok és izgalom miatt ellene nem fog följelentést tenni.

A nyitrai ügyészség értesülvén erről, megindította az eljárást Janits ellen azon a gyanúkon, hogy neki a történetekről tudomással kellett bírnia.

Országos baromfi-kiállítás Aradon

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 22.

Az aradvármegyei gazdasági egyesület, a baromfitenyésztők országos egyesületével karöltve Aradon országos gazdasági és sportbaromfi-kiállítást és vásárt rendez november hó 8—10-ig.

A kiállítás díszelnöke Zselénski Róbert gróf; kiállítási elnökök: Teleki Józsefné grófné, Urbán Iván főispán; rendező bizottsági elnökök: a baromfi tenyésztők országos egyesülete részéről: Pirchner János igazgató-alelnök, az aradvármegyei gazdasági egyesület részéről: Vásárhelyi László igazgató-elnök. Rendező-bizottsági tagok: a baromfitenyésztők országos egyesülete részéről: Hauer Béláné, Kisharta, Horváth Ádám dr., Kecskemét, Hreblay Emil, Budapest, Kokas Józsefné, Kisjenő, Koppely Géza, Hatvan, Návayné Tóth Paula, Makó, Rausch Aladár, Budapest, Rátz István dr., Budapest, Szalay János, Szolnok, az aradvármegyei gazdasági egyesület részéről: Dálnoki-Nagy Lajos dr., Arad, Faragó Gyuláné, Arad, Friebeisz M. Klósné, Kurtics, Haberéger György, Arad, Kemény Szilárd, Arad, ifj. Kintzig Jánosné, Tóvisgyháza, ifj. Kintzig János, Tóvisgyháza, Kokas József, Kisjenő, Lachne Hugó, Arad, Török Gézáné, Simánd, Purgly Lászlóné, Sofronya, Urbán Péterné, Kunágot, Vásárhelyi Dezsőné Lőkősháza, Vásárhelyi Józsi, Lőkősháza, Winkler János, Magyar-Pécska.

Bíráló-bizottság: a baromfitenyésztők országos egyesülete részéről: Hauer Béláné,

Hrebly Emil, Kokas Józsefné, Koppely Géza, Návayné Tóth Paula, Szalay János, Rácz Odönné, az aradvármegyei gazdasági egyesület részéről: Baross László, Earagó Gyuláné, Haberéger Györgyné, Kemény Szilárd, ifj. Kintzig Jánosné, Laehne Hugó, Török Gézáne, Paikert Henrikné, Pókay Dezső, Purgly Lászlóné, Urbán Péterné, Vásárhelyi Dezsőné, Vásárhelyi Józsiné, Winkler János.

A díjazási tervezet szerint emléktárgyakat díszoklevéllel csakis udvarban kiállítók nyerhetnek, díszoklevelet csak udvarban és kertenben kiállítók, továbbá egyesületek és gazdaságok gyűjteményes kiállításért nyerhetnek. Érmeket és kiállítási oklevelet bárki nyerhet. Pénzdíjat csakis kigazdák nyerhetnek. A díjak a következők: 4 emléktárgy 100—100 korona értékben, 1 orpingtondij: emléktárgy 200 korona értékben, 20 aranyérem, 80 ezüstérem, 40 bronzérem. Dísz- és kiállítási oklevél. Pénzdíjak: 10 díj 80—30 korona; 20 díj 20—20 korona; 30 díj 10—10 korona.

A kiállítás felosztása a következő: 1. gazdasági baromfi, 2. dísz-baromfi, 3. eszközök, 4. takarmány különlegességek, 5. irodalmi és művészeti tárgyak.

A kiállításon résztvenni szándékozók ebellei nyilatkozatukat legkésőbb 1903. október hó 1-éig az aradvármegyei gazdasági egyesület igazgatóságánál jelentsék be, hol kiállítási tervezetek és bejelentési ívek mindenkor kaphatók.

A pápa halála.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 22.

Az egész civilizált világ a római gyász-élet hatása alatt áll. A részvét mindenütt a legőszintébb módon nyilatkozik meg XIII. Leó iránt. Az öt világrész uralkodói megleghangu részvétnyilatkozatokban siratják el az egyház fejét, kinek bölcsesége történelmivé avatta pápasága idejét.

Egyidejűleg a gyászszertartásokkal folynak a konklávéra irányuló előkészületek és a gyászszertartások kilencedik napja után belépnek a választó-bibornokok a konklávé helyiségeibe, hogy kijelöljék és megválasszák XIII. Leó utódját. Az egyház és diplomácia figyelme most Róma felé összpontosul, előbbi várva, ki lesz az egyház feje; utóbbi lesve, milyen irányzat kerül uralommal a választással: a béke avagy a harc szelleme fogja-e kormányozni a leghatalmasabb földi uralmat? . . .

Mai tudósításunk a következő:

A pápa a ravatalon.

Róma, jul. 22. A pápa holtteste fehér papi ruhában selyem köpenyvel, bíbor gallérral és piros sarukkal a trónteremben van a menyezet alatt kiterítve, amelynek négy sarkán kandeláberes állanak. A díszőrséget a nemes testőrség adja. A teremben kis oltár áll. Ma bocsátják be a szentszéknél akcreditált diplomáciai kart, a nemességet és az udvari méltóságokat a holttest megtekintésére.

Róma, jul. 22. Azon urna, melyben a pápa szive van, éjjeli fél 12 óráig a titkos anticamerában maradt, hol a nemes testőrök őrizték, majd msgré Mazzolini és Angeli Szent Anasztazius templomának egy kápolnájába vitték. Ma az urnát a templomba viszik és az oltártól jobbra levő boltozatban helyezik el.

Róma, jul. 22. A pápa holttestének bebalzsamozásakor mellkasában folyadékot

találtak, mely a pleoritikus lefolyást bizonyítja. A jobb tüdő középső alsó lebenye el volt keményedve (hepatizatio). A bebalzsamozás után jegyzőkönyvet vettek fel, mely megerősíti a tüdőgyulladásnak s az utána következett mellhártyagyulladásnak helyes diagnózisát.

A pápa holttestének bebalzsamozása tekintettel a nagy hőségre, nem jól sikerült. Nincs kizárva, hogy a kiterítés után a pápát még holnap este eltemetik, mert a holttest feloszlásnak kezd indulni.

A pápa holttestét este 8 órakor szállítják át a templomba, addig a trónteremben marad kiterítve. A koporsót ünnepélyes menettel viszik át a bazilikába.

Ki lesz az új pápa.

Eddig négy jelöltnek van legtöbb ki látása arra, hogy a pápai tiarát elnyerje; ezek: *Gotti*, *Vanutelli*, *Oreglia* és *Rampolla* bibornokok.

Tekintettel arra, hogy az előkészítő kongregáció a konzisztoriális kongregáció titkárává *Merry de Valt* választották, ki ellensége Rampollának, az a nézet, hogy *Rampolla* kilátásai nagyon estek.

Az a küzdelem, amely a Vatikánban még XIII. Leó pápa életében megindult a tiaráért, most a halála után egészen a nyilvánosság szeme elé került. Rampolla és Oreglia nyíltan szembeszállottak egymással. Az előjelek után ítélve, Rampolla felhasználta az utolsó heteket, amíg teljhatalmulag intézkedett a katolikus egyház ügyeiben s éppen ez a körülmény az, ami a kérdést belpolitikai szempontból is figyelembe veendőnek itéli.

Tudott dolog az a nagy ellenszenv, a mivel a volt államtitkár a hármasszövetség államai ellen viseltetik. S természetes következménye ennek az a körülmény, hogy Németország és a magyar-osztrák monarchia nem óhajtiák Rampollának pápává választását s a kinek — elég különös körülmény — Oroszország a pártfogója. Ebből azonban arra következtetni, hogy a monarchia élni fog a vétőjoggal, tulságosan messzemenő kombináció. Minden jel arra mutat, hogy a katolikus nagyhatalmak ezuttal épp oly kevésbé élnek a vétőjoggal, amint azt 1878-ban tették. Rampolla megválasztása vagy bukása e szerint a monarchia vétőjogának alkalmazásán nem fog mulni. Ezt ma már a félhivatalosok közleményeiből is kiolvashatja az ember.

Oreglia bíboros, kit előbb tulszigoru embernek hittek, a bibornokokat meglepi előzékenységével és udvarias modorával úgy, hogy ma már ő a legvalószínűbb utóda a ravatalon fekvő XIII. Leónak.

A kongregáció elhatározta, hogy a konklávét a Vatikánban tartják meg.

A hercegprimás utban.

Budapest, július 22. *Vasary* Kolos bíbornok hercegprimás holnap csütörtökön érkezik Balaton-Füredről Budapestre. Kiséretében lesznek *Kohl* Medárd dr. püspök, *Andor* György primási titkár és *Nemes* Antal dr. budavári apát-plébános. A hercegprimás innen utazik Rómába, hogy résztvegyen a konklávén.

Budapest, július 22. A magyar kormány a pápa halála alkalmából a bíborosi testületnek a külügyminiszterium útján fejezte ki részvétét. *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök a kormány nevében kondoleált *Talliani* bíboros pronunciusnak.

A pápa és a világsajtó.

A pápa halála az összes külföldi eseményeket háttérbe szorítja. Most tűnik csak ki igazán, micsoda jelentősége volt XIII. Leó egyéniségének szent Péter trónján. „Nem a pápai korona, hanem a lélek nagysága tette nagygyá Leót” — mondja egyik olasz kormánylap. És ez igaz is. A legfőbb lelkipásztor igazi emberi nagysága olyan tekintélyt szerzett megint a római egyháznak és az egész katolikus eklézsiának, amilyen a pápaság leghatalmasabb korában sem volt.

Minden nemzetnek és minden felekezetnek az orgánumai egyhanguan, nézetkülönbség nélkül teszik le a dicsőség koszorúját a holt pápa ravatalára. Megegyeznek abban, hogy ez a név, mely immár a történelemé, örök fényben és dicsőségben fog ragyogni mindaddig, amíg csak az emberiség emlékezni tud. Egész élete a nagy erények láncolatából állott. Munkáját isten dicsőségének és az emberiség boldogításának szentelte a szentatya és természetesen, hogy ilyen felfogással, ilyen irányu munkássággal egyháznak fényét gyarapította és bebizonyította, hogy a katolikus egyházat világi hatalom nélkül is a hatalmak közt elsőrangúvá és vezetővé lehet tenni.

Hogy ki lesz az utódja, most még nem lehet tudni. De bárki lesz, kétségtelen, hogy az az ut, amelyet követni fog, nem lehet más, mint amelyen XIII. Leó haladt. Sokkal mélyebben szántott az elhunyt pápa ekéje, sem hogy a talajt másképpen lehetne mívelni, mint ahogyan ő mívelte.

Botrány a pápa halottas ágyánál.

Egy félórával a pápa halála után kínos esemény történt. A lakások nagy kiáltozások között futottak végig a folyosókon. Egy tolvajt kergettek, aki belopódzott a pápa lakosztályába. A tolvaj elmenekült. A halottas szoba mellett levő terembe számos papi méltóság gyűlt egybe, akik felette lármásan tárgyaltak egymással. Majd bementek a halottas szobába s lármáztak. *Martinelli* bíboros e szavakkal utasította ki őket:

— Nem vagyok felhatalmazva arra, hogy parancsokat osztogassak, de mint keresztény szölok keresztényekhez: Tiszteljétek a halál felségét. Távozzatok.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Ordög pilulái, operette.
Péntek: Ordög pilulái, operette.
Szombat: Ordög pilulái, operette.

* *Ejjeli menedékhely*. Gorkij nagyhrű drámai életképéből napról-napra folynak a próbák. A darab kiállítása már teljesen elkészült, a szereplők mindannyian nagy ambícióval tanul-tak nehéz szerepüket és most már a kellő összjátékon fáradozik *Zilahy* igazgató, ki maga rendezi a darabot. Az éjjeli menedékhelynek a jövő hét folyamán lesz a bemutatás előadása.

* *A drótos tót*. Az operett újdonságok közül a legnagyobb sikert aratta *A drótos tót*, melynek szép, fülbemászó a zenéje és mulatságos a szövege. *Orbán* Árpád karmester most a gyermekkar betanításán fáradozik. A kicsinyek, mint kis tótockák a kedves karéneket már precizen éneklék.

* *Mici hercegnő*. Az *Osztrigás Mici* című francia bohózatnak folytatását képezi a *Mici hercegnő*. Mindkét darab a Vígyszínházban nagy sikert aratott és különösen a Mici hercegnőben valóságos orgiákat ül a francia esprit, mely folytonos kacagásban tartja a közönséget. A bohózatból ma tartották már az első színpadi próbát és lehetőleg a jövő héten kerül a műsorba a darab.

Szerelmem a nyilvánosság előtt.

Budapest, július 22.

Az osztrák legfelső bíróság érdekes elvi döntést hozott. Kimondotta, hogy a jó erkölcsök ellen vét az a fiatal ember, aki nem házassági célból nyilvánosan szerelmi viszonyt sző egy nővel, s hogy az ilyen erkölcsstelen viszony alapos okul szolgál a szülői kitagadásra is. Egy gazdag bécsi magánzó fiának ügye adott alkalmat ez érdekes döntésre. Az ifju ember egy masamódleánygyal barátkozott s hölgyével nyíltan megjelent a színházakban, vendéglőkben, a turfon és a kocsikorzon. Apja ezért végrendeletileg kitagadta és mikor a fiu pör útján követelte özvegy anyjától a köteles részt, a legfelső bíróság elutasította kérését, még pedig — ugymond a megokolás — nem azért, mintha abban látna erkölcsstelen dolgot, hogy ifju embernek szerelmi viszonya van, hanem abban van az erkölcsstelenesség, hogy ezt a viszonyát egész nyilvánosan szövi.

Az osztrák legfelső bíróság jogilag ugyan nem érinthet senkit Magyarországon, de olyan erkölcsi tekintetekről lévén szó, amelyek nálunk is figyelmet követelnek, érdemes ezt a döntést kommentálni. Mert a mi „erkölcsös” fővárosunkban is a „bon ton” hoz tartozik, hogy minden valamirevaló ifju gavallérnak meglegyen a „barátnő”-je, akit elegáns toalettekben járat, akit megkocsikáztat a korzon, akivel mutatja magát a turfon, a színházban. Mentül gazdagabb az ifju gavallér, annál jobb körökből válogatja barátnőjét s ha nagyon jó módja van, akkor valamelyik színház harmad-, vagy negyedrangú csillagát hódítja meg magának. Ezekhez a viszonyokhoz nincs köze a szerelemnek; az urizálásnak, a gavallér-nimbusznak tartozéka ez.

Az apák — már mint a tehetős apák — rendszerint nem is háborodnak föl fiaik ilyen viszonyain, ők tudják, hogy az uri társaság is megköveteli a magáét attól, aki körébe akar tartozni. Még kevésbé háborodik föl Budapest jó közönsége. A Stefánia-uton a bámulat, vagy legfőlebb az irigykedés tekintetei tapadnak egy egy gummikerekű fogatra, melyben hanyag eleganciával ül a gavallér és barátnője. Az ismertebb ifju gavallérokról ugyszólván mindenki tudja, hogy melyik színész, vagy melyik ismertebb beautée a barátnője és nyárspolgárius gondolkodással valóságos hódolattal adóznak a nyilvánosan mutatkozó erkölcssteleneknek.

Igaza volt az osztrák legfelső bíróságnak: erkölcsstelenesség, megbotránkoztató erkölcsstelenesség van az ilyen, a nyilvánosság szemeláttára szőtt liaisonokban. Es rontó hatásuk vitázhatatlan. A szerény varrókisasszonyban vagy munkásleányban az ilyen könnyű módon elegánskodó hölgyek láttára támad a „művészet” iránt való olthatatlan szomjuság. Ah! hintón járni; selyembe, csipkébe öltözködni; szerepelni a turfon és szerepet játszani a nagyvárosi utca pletykáiban: milyen szép is lehet az! Es szerény viszonyu ifju emberek, mennyire óhajtanak gazdagok lenni ők is, hogy nevüket valamely színpad csillagával kapcsolatban emlegessék: ez volna a gyönyör! Es ezenközben ujjabb meg ujjabb sikasztásról számol be a nagyvárosi bünkrónika, és kis polgárok leányos családjaiban ujjabb meg ujjabb „esetek” történnek, amikről nem számol be semmi féle krónika!

Ismételjük: az ilyen viszonyokhoz nincs köze a szerelemnek. Mert a szerelem nem hivalkodik és nem keresi a nyilvánosságot, hanem inkább rejtőzik előle. Hiszen minden szerelem titkolódzással kezdődik. Az ifju szerelemes pár előbb a titok szentséges leple alatt esküszik hűséget egymásnak. Környezetük előtt öntudatlanul már rég elárulták magukat, a család már rég tisztában van vele, hogy a kis lánynak szíve nem semleges jószág többé, mikor a fiatalok még mindig titkolóznak, és még mindig szentül hiszik, hogy szerelmükről csak ők ketten tudnak, meg az, aki mindenkinek tudója. S mikor

a fia'alembert, meg a kis lány végre reszkető szorongással elmondják a szülőknek a nagy titkot, ők csodálkoznak el a legjobban, hallatára a szülői szónak, hogy:

— Tudtuk mi ezt már régen!

Titokban fogamzik meg és titkolódzás között szövődik minden szerelem. Hagyományok és szokások hozzák magukkal, hogy a nyilvánosság előtt is szabadon mutatkozik akkor, mikor a törvény is szentesítette már a frigyét. De ha az élet sok szomorú körülménye, szegénység, származási különbség és egyéb súlyos akadály, — olykor nem engedí, hogy a törvény által is megpecsételtessék egy ifju pár lelkének közös érzelmé: akkor a szerelem tovább is a berkek homályát, az esték titokzatosságát keresi és nem megy hivalkodóan a napfényre. A madár is a bokrok sűrűjében csattogtatja szerelmes énekét. Ősztönszerű sugallattal menekül a szerelem az emberek elől.

Nem is finomkodás tehát, ha az ilyen ifju gavallérok nem kedvesüknek vagy nem szeretőjüknek nevezik a hölgyüket, hanem csak úgy: „barátnőm”. Nincs itt szó szerelemlről. A liaisonokat, mikről a nyárspolgárius gondolkodás meghunyászkodó hódolattal pletykáz, csak a hiuság szövi; erkölcsstelenesség a magvuk és erkölcssteleneséget plántálnak el: idején és helyénvaló, hogy illetékes fórumok ilyenek is bélyegezzék meg! Cs. H.

Politikai érdekességek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

(*Apponyi beszéde.*) Apponyi Albert gróf mai beszéde, mely több mint két óráig tartott, retorikailag remekmű volt, a hatására nézve azonban csekély. Az ellenzék nem tudta kapacitálni, a kormánypártnak pedig nem tudott semmi újat sem mondani. Az ellenzékre tett hatását mutatta *Beöthy* Akos replikája, továbbá az a körülmény, hogy *Ugron* Gábor holnap nagy terjedelmű beszédben fog válaszolni.

A jobboldal eleinte hüvösen hallgatta s csak akkor kezdett tapsolni, mikor Apponyi a miniszterelnök személyét vonta bele beszédébe és elismeréssel szólott hazafiságáról.

Hogy mi vitte Apponyit beszédének megtartására, azt saját maga illuztrálta, midőn a szerda esti vacsorán Vampeticsnél kijelentette, hogy ex-lexben nem akarja a képviselőház tisztviselőinek negyedévi lakbér-nyugtáit aláírni. Már pedig mostanában kellene az aláírásokat eszközölni, de, amíg a mostani tárgy felett a vita tart, nem végezhet elnöki funkciót. Ugy mondják, ez a körülmény is egyik oka annak, hogy az elnöki székből egy időre távozzék.

Apponyinak az volt a szándéka, hogy elutazik. Most azonban megváltoztatta tervét, itthon marad, s résztvesz az üléseken, hogy az esetleges támadásokra válaszoljon.

*

(*Magyar ezredek és magyar ezredesek.*) Katonák nem szoktak politizálni. Már csak azért sem, mert nem szabad nekik. De most, hogy folyton katonai kérdések foglalkoztatják a magyar közvéleményt és felmerül egy indítvány a másik után és tervet terv követ, a katonák is bele-beleszólnak az ügyekbe. Tegnap egy politikusközből álló társaságban jelen volt egy aktív tábornok is, aki magyar ember és aki az ellenzéki követelésekről szólván, a következőket jegyezte meg:

— Ugyis mint tényleges szolgálatot tevő tiszt, ugyis mint magyar ember,

mondhatom: nem az a lényeg, hogy a magyar tisztek visszahelyeztessenek a magyar ezredekhez és a magyar ezredek szellemére nézve nem is az a főfontosságú, hogy a tisztek mind magyarok legyenek. Mert az utóbbi különben is kivihető, minthogy magyar tisztek nem állanak még elegendő számban rendelkezésre. Az ellenzék az ő követeléseiben teljesen figyelmen kívül hagyott egyet, ami pedig szerintem igen nagy horderejű dolog és amit minden nehézség nélkül el is lehetne érní. *Ez pedig nem más, minthogy a magyar ezredek élére magyar ezredesek kerüljenek.* Ez kivihető és ez ellen nem mérülhet fel nehézség sem. Ha aztán az ezredes igazi magyar ember, az ezred szelleme is magyar lesz. Mert ha magyarul beszél az ezredes, magyarul fognak beszélni a tisztek is és úgy feltétlenül bele lehet oltani a magyar szellemet a regimentbe addig is, míg kellő számban lesznek nevelve magyar tisztek is, akik aztán természetesen még jobban elősegítenék a magyarság ügyét a magyar ezredekkel.

Az egybegyűlt politikusok nagy helyesléssel fogadták a tábornok szavait, amint-hogy magyar szempontokból csakugyan nagy horderejű dolog volna, ha ezredeink magyar ezredparancsnokokat kapnának.

SPORT.

+ **A Meteor kerékpárklub** csütörtökön este nyolc órakor vála-ztmányi ülést tart a Vaskávéházban.

+ **A vadászterületek bérbeadása.** A közgazgatási bíróság érdekes elvi határozatot hozott a napokban. Kimondotta, hogy a községi vadászterület bérbeadásánál az árverési feltételek közé olyan kikötés, hogy a község az ígretet tevő árverelőktől közt minden indokolás nélkül szabadon választhat, fel nem vehető.

Agyonlőtt varrónő.

(Az elhagyott szerető beszéde.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 22.

Egy szerelmes és boszuvágyó katona ma reggel agyonlőtte a kedvesét, aki a férjétől különváltan élt és szerelmi viszonyt folytatott a katonával. A dráma Budapesten, a Ferenc-utca 10. számú házában történt. Itt lakott *Barta* Béláné két gyermekével: a 16 éves *Bélával* és a 15 éves *Mariskával*. Varrásból tartotta fenn kis családját, mert a férje, aki napszámos volt, már évekkor elhagyta az asszonyt.

Bartáné szép asszony volt és hamarosan udvarlókkaal vétette magát körül. A férje egyideig türte az asszony kacérkodását, azután megunta és hét évvel ezelőtt elkergette magától két gyermekével együtt. Az asszony ekkor a Ferenc-köruton vett lakást, amelyben szobaurakat tartott és fehérnemű, meg ruha vasalással kereste kenyerét.

Itt ismerkedett meg *Prunner* Sándor — iparos segéddel. A 19 éves legény megtetszett a már 36 éves asszonynak, aki addig szötte a hálóját a legény körül, amíg azt sikerült elcsábítani. A fiatal ember közös háztartásra lépett az elvált asszonynyal. Prunnert később a 24-ik vadász-zászlóaljba sorozták be katonának, de a szerelmi viszonyt továbbra is fenntartották.

Az asszony közben a Ferenc-utca 11. számú házába költözött. Prunner itt is mindennap meglátogatta kedvesét. Azonban észrevette, hogy az asszony elhidegült tőle. A házbeliiek is azt sugták be neki, hogy az asszony már mást szeret. Prunnert ez annyira elkésérette

hogy kedvesét egy napon heves öszezólalkozás után annyira megverte, hogy az asszony beteg lett. *Bartáné* ekkor feljelentette Prunnert szedparancsnokágánál és elmondotta feljelentésében, hogy a katona életére tör. Prunnert, aki időközben szakaszvezető lett, emiatt *lefohózták és hat hónapi fogháza itélték.*

Tegnap szabadult ki a katonai fogházból Prunner. Az asszony hűtlensége és a fogság keservei boszura tüzeltek. Ma reggel 9 órakor beállított Prunner *Bartánéhoz*, aki éppen a szobában takarított. Amikor Prunner meglátta *Bartánét*, kirántotta az övéből szolgálati revolverét és ezzel a kiáltással:

— *Most leszámolunk!* — gyors egymásutánban *négyszer lött az asszonyra.* Mindanegy golyó talált és a szerencsétlen asszony *holtan* esett össze. A lövésekre a házbeliiek berontottak a házba, ahol lefohózták a dühöngő katonát.

A rendőrség a gyilkos katonát átadta a katonai őrszolgálatnak. *Bartáné* holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. *Bartáné* most 42 esztendő volt, míg kedvese 25 éves.

Harmincmillió lopás a Vatikánban.

(Szenzáció egy leltározás nyomán.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 22.

A Vatikán szomorú eseményei közé disszonans hang vegyül: *Oreglia* bíboros, aki a pápa halála következtében a Vatikánban leltározást és pénztárvizsgálatot tartott, nem kevesebb, mint *harminc millió lira hiányt* fedezett fel, melyet a vagyonból még XIII. Leó élete alatt „elkezelték.”

A sikkasztást, bármilyen kínos is a dolog, nem hagyják lepel alatt. A camerlengo-bíboros, aki ő szentsége halála óta a pápaság ügyeit intézi, *szigorú vizsgálatot* fog tartani. A tolvajra, ha ugyan így lehet nevezni a pápai vagyon előkelő, de hűtlen kezelőjét, *gyanu van.* Azt hiszik, hogy a vizsgálat már néhány nap múlva meghozza az eredményt, melytől a lopás tényénél is nagyobb szenzációt várnak.

Az óriási összegű pénz eltűnéséről s ennek felfedezéséről az alábbiakat táviratozzák:

Oreglia bíboros egy nagy botrányt kavart fel tegnap, egy régi bünt, keresi azt a 30 millió lirát, melyet évek folyamán a pápától elloptak. Nagy a fölfordulás emiatt a Vatikánban, mert a vizsgálat nem egy egyházi előkelőséget fog kompromittálni.

Róma, július 22. *Oreglia* bíboros tegnap délben fejezte be a leltár- s a pénztár-vizsgálatot s konstataálta, hogy *harminc millió lira hiányzik.* Ezt a nagy összeget évek során lopták el a Vatikán hűtlensáforái. *Oreglia* kijelentette, hogy ennek a pénznek nem szabad elvesznie.

— Ha a tolvajok nem kerülnek meg, — mondotta, — felelősek az összegért azok, akik a pénzt kezelték.

Egy másik nagy lopás ügyében *Oreglia* a római rendőrség segítségét veszi igénybe. A lopás három év előtt történt, akkor *száz ezer lira* vészett el. A tolvaj nem került meg azon okból, mert a pápa a nyomozással nem akarta megbízni a római rendőrséget. S így a lopás, mely a Vatikánban nagy izgatottságot keltett, ki-nyomozatlan maradt.

Oreglia azonban most meg fogja bizni a rendőrséget a nyomozással s ez a számdéka nagy megütközést kelt azon bibo-

rosoknál, akik XIII. Leó pápával együtt hirdették mindig, hogy sem az olasz kormány, sem annak közegével a pápa nem érintkezhetik.

Egy későbbi távirat jelenti: Mint hírlík, *Oreglia* bíboros a harminc millió lira eltűnése dolgában már megbizta a rendőrséget a nyomozással, sőt ennek *szabad kezet engedett* a bűnösök kézrekerítésére.

MULATSÁGOK

(=) A soborsini tűzoltók vasárnap, e hó 19-én *juliálist* rendeztek a soborsini Cukor-hegyen. A mulatságon a soborsini intelligencia is résztvett; este a soborsini vendéglőben táncmulatság volt.

A vőlegény tartásdíja.

(Érdekes tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

A budapesti járásbírósa előtt érdekes tárgyalás folyt le ma. *Zólyomi* Emil nyugalmazott államhivatalnok 3000 korona és járuléka erejéig bepörölte *Nagy Sándor* technikust. Kérésében elmondta, hogy az alperes négy évvel ezelőtt költözött hozzá teljes ellátásra, a megállapodás szerint havi 70 koronáért. A szobaur, aki abban az időben a technikára járt, már az első hónapokban nem igen fizetett, de annál tüzesebben *udvarolt* *Zólyomi* legidősebb leányának és amikor végre a család őt hónap után fölszólított a technikust, hogy hát tegyen eleget fizetési kötelességeinek, a sarokba szorított ifju pözba vágta magát s áradozó hangon jelentette ki, hogy pénze nincs ugyan, van azonban melegen érző szíve, mely lángoló érzéssel dobog *Margit* kisasszonyért. Ha az apa megengedi, hogy ő idővel teljesen „*beleegyje magát a családba*”, vagyis ha nincsen kifogása az ellen, hogy amíg tanulmányait befejezi, havi hetven korona helyett megkérje a leány kezét és *Margit* kisasszonyt el is vegye, amint kész mérnök lesz, akkor a föld kerekéségén még csak képzelni sem lehet boldogabb embert nálánál.

Az ifju csinos volt, a leánynak tetszett s megtörtént az eljegyzés. Ettől a pillanattól kezdve mintha csak kivételként volna a technikust régi köntöséből. Fényes lett, válogatott az ételekben, három helyett evett és a legelegánsabban berendezett szobát foglalta le magának. Kevesebbet *udvarolt* és még kevesebbet tanult. Ugy, hogy három év helyett eltelt már négy év és a vőlegény nem tudott kész lenni tanulmányaival. Egy kisebb pörpatvar alkalmával ki is jelentette, hogy ő örökké tanuló marad, nehogy ígérését be kelljen váltania.

Ezt a kijelentést persze csak akkor merte megkockáztatni, mikor a nagynénje, egy fukar öregasszony, jobbláttra szenderült és körülbelül 10 000 forintnyi vagyonát *Nagy Sándorra* hagyományozta. *Zólyomi* aztán nem is erőltette a dolgot tovább, mert belátta, hogy a leánya csak boldogtalan lenne, ha egy ilyen emberhez menne feleségül, kiadta az utját és már másnap beadta a „tartásdíj” iránti keresetet, követelését szerényen 3000 korona fix összegben állapítva meg.

Az alperes tagadta, hogy ő adósa volna *Zólyominak*. Igaz, hogy négy éven át nem fizetett a teljes ellátásért, azonban szóbeli szerződést kötöttek, amelynek értelmében *Zólyomi* egyszer és mindenkorra lemond a tartásdíjról, ennek ellenében pedig *Nagy* kötelezte magát arra, hogy amint kész mérnök lesz, feleségül veszi házigazdájának *Margit* nevű

leányát. A szerződészegést nem ő, hanem *Zólyomi* követte el akkor, amikor kiadta az utját és megtagadta a további ellátást. Hogy alperes a szerződést nem szeghette meg, azt kétségtelenül bizonyítja az a körülmény is, hogy még nem kész mérnök és hogy még nem vett más nőt sem feleségül. Igaz ugyan, hogy egy összetűzéskor pillanatnyi fölhevülésében kijelentette, hogy soha sem lesz kész, nehogy a szerződésben elvállalt terhes kötelességének meg kelljen felelnie, azonban ez még nem bizonyíték ellene, különösen nem lehet már azért sem, mert ő hajlandó visszatérni *Zólyomihoz* s mindaddig tovább enni és lakni nála, amíg a diplomát meg nem szerzi.

A bíróság nem fogadta el ezt a mentséget és *Nagy Sándort* kötelezte, hogy a 3000 koronát és ennek járulékait az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tizenöt nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett *fizesse meg.* A bíróság indoklásában kimondja, hogy a fölperes részéről fölszámított követelést meg kellett állapítani azért, mert a tartozást maga alperes sem tagadta. Az a magántermészetű megállapodás, amit *Nagy* szerződésnek deklarált, nem ellenbizonyíték, de ha el is fogadná a bíróság annak, akkor is az alperes viselkedése feltétlenül előbb szolgáltatott okot arra, hogy szerződészegőnek tekintessék.

HIREK.

Öngyilkos zeneiskolai igazgató.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 22.

Nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt ma Szegeden. *Szögédi* Endre, a városi zeneiskola igazgatója véget vetett életének.

Az öngyilkosságot az intézetében, az igazgatói irodában követte el, még pedig nem mindennapi módon. Este bezárkózott, *kinyitott két gázcsapot*, becsukta az ablakokat, azután lefeküdt és elaludt.

Reggel, mikor a szolgáló kinyitotta az ajtót, a rettenetes büzzel teli szobában ott találta életlenül fekvő az igazgatót. Azonnal orvos után néztek, de *Szögédin* már nem segíthetett semmiféle orvos tudomány: a gáz megölte.

Hétfőn látták az intézetben utoljára. Azt mondta elmenetele alkalmával a szolgálójának, hogy nyolc napra kintazik a szállójába, hol a felesége nyaral.

Ez azonban nem volt igaz. *Szögédi* nem utazott el, hanem Szegeden maradt és neki látott a mulatásnak. Kedden este visszalopódzott a szobájába, hol azután megölte magát. Hogy mi vitte az öngyilkosságra, nem tudják.

Szögédi 53 éves volt, s 25 éve működött mint zenetanár. A zenei világban ismert neve volt. Aradon is megfordult. Az öt év előtti dalos ünnep alkalmával időzött itt, mint a szegedi dalárda vezetője. Arad tiszteletére zenedarabot is komponált *Üdv Aradnak* címmel.

— A románok és az obstrukció. A román lapok állandóan foglalkoznak a románok jelenlegi helyzetével és kivétel nélkül *egyértelműen* konstataálják, hogy a hazai román nép jelenlegi politikai helyzete tarthatatlan. A román közvélemény azonban az akuttá vált nagy kérdés megoldására vezető kibontakozási utat kétféleképpen akarja egyengetni: az egyik rész a parlamenti nyílt küzdelem inaugurálásával s a magyar birodalom kedvezőtlen politikai viszonyainak felhasználásával akar célt érni, a másik rész pedig csépeit, ütött-kopott passzivitás és lehetetlen nemzeti szolidaritás fejlesztésével, fentartásával. Mind a két irány egy célt akar megvalósítani, különböző utakon. A parlamenti

aktivitás hívei az aradi *Tribuna Poporului* körül csoportosulnak, amely lap számít arra, hogy az obstrukció a parlament feloszlatására fog vezetni, miután minden egyéb megoldási mód lehetetlen. *Hock* és *Véssi* — írja a nevezett ujság — öntudatlanul a román aktivisták malmára hajtják a vizet. Felbátorítván a harci pártot, maguk is hozzájárulnak ahhoz, hogy a választás ideje közeledjék, amit a román aktivisták is óhajtanak.

— **Éjjeli hadgyakorlat.** Az aradi háziezred két batalionja *Wachsmann* ezredes, illetőleg *John* alezredes és *Blaszek* őrnagy vezetése alatt ma délután öt órákor éjjeli gyakorlatra indultak. A háziezred most ezredgyakorlatait végzi s a mai éjjeli gyakorlat, melyet Szentleányfalva és Mikalaka között tartottak meg, ennek keretébe tartozott.

— **Házasság.** *Hamsea* Ovicu lippai gör. kel. esperes leányát: *Veturiát* vasárnap vezette ol-tárhoz Lippán dr. *Rudneán* román sistaroveci orvos. Az esketés a polgári hatóság előtt *Csávics* lippai jegyző, a templomban pedig *Hamseaa* Agost archimandrita, a menyasszony nagybátyja végezte. A násznagy-pár *Beles* János aradi közjegyző és felesége volt; koszorus párok: *Hamsea* Olimpia és dr. *Chimbir*, *Beles* Flóra és dr. *Rozvány* Benő, *Vannay* Márta és *Csobán* Aurél. Esküvő után a *József-főherceg* vendéglőben nász lakoma volt, amelyen családjaikkal résztvettek; dr. *Putcs* Traján temesvári esperes, *Vannay* Gusztáv lippai közjegyző, *Bene* Gábor járásbíró, *Baróthy* főszolgabíró, *Beles* János, dr. *Pop* C. István, *Rotáriu* Pál ügyvédek, stb.

— **Elmozdított metropolita.** Konstantinápolyból jelenti egy sürgöny: A prisrendi szerb egyházköztség a ökuminéiai patriarchátustól táviratilag kérte *Nikoforo* metropolitának elmozdítását, kinek botrányos magaviselete miatt 8 hónap előtt el kellett hagynia püspöki székhelyét és aki azóta Üskübben tartózkodik és kijelentette, hogy az összes egyházi ügyek el vannak hanyagolva, valamint azt, hogy ha *Nikoforo* nem mozditják el, az egyházköztség elszakad a patriarchátustól.

— **Az aninai sztrájk.** Aninán, mint sürgönyzik, ez idő szerint már több mint 2000 gyári munkás sztrájkol. *Eisner* Izsó temesvári iparfelügyelő ma ideérkezett. Fehértemplomról tegnap két század katonaság indult Aninára. A magy. kir. államvasutak vasgyárának üzletvezetősége kijelentette, hogy azokat, akik ma nem állanak munkába, többé nem fogadja vissza. A munkások egy része engedett. A bányászok eddig nem csatlakoztak a sztrájkolókhoz.

— **Kaland az éjszakában.** Tegnap éjszaka éjfél tájban egy házaspárnak tettegességgel súlyosított veszekedése zavarta meg a Sárosy-és Perényi-utcák csendjét. Egy előkelő, Arad társadalmának magasabb köreiből forgó házaspár rögtönözött a tragikus jelenetet, mely abból állott, hogy a férj a szó szoros értelmében kiverte a feleségét a házból s két utcán végig folytonos ütlegetéssel üzte az asszonyt szülei lakásáig. A nő sikoltozásaira sok népgyűlt össze s így a kinos jelenetnek tanuja is akadt.

— **Halálozás.** *Benkő* Gyula máv. ellenőrt súlyos csapás érte. *Laura* nevű tizennyolc éves lánya ma, szerdán reggel öt órákor elhunyt. Temetése csütörtökön délután öt órákor lesz a Demeter-utca 90. számú házból.

— **Villámsújtott gyermekek.** Pécskai tudósítónk írja: Tegnap délután öt órákor nagy vihar vonult át O-Bodrog község határán. *Mayer* György odaváló lakos 7 éves fia egy másik kis fiu s egy kis leány kíséretében a libákat a vihar elől menekülve hajtották haza, midőn a vihar utól érte őket s a villám *Mayer* György 7 éves fiát agyonütötte. A kis leányt is érte a villám, azonban ez eddig még nem

halt meg, a harmadik kis fiu megsiketült. Ma a vizsgálat megejtése végén a pécskai szolgabíró a helyszínére kiszállt. — A *vingai* határban is nagy vihar volt tegnap. Ember és állat menekült a vihar elől. A csordát a vasuti állomás mentén hajtotta *Penyész* Tamás, kinek 12 éves fia is segített. Minthogy eső is esett, esernyőt tartott a kis fiu, jöllehet fák voltak körül, mégis a villám az esernyőbe csapott, a kis fiut azonnal agyon sújtotta s összeégette. Az állatokban nem esett semmi kár, csak az ljjedelemtől vad futásnak eredtek.

— **Telekkönyvi kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter *Toldy* Alajos makói kir. járásbírói telekkönyvvezetőt a sajószentpéteri kir. járásbíróshoz helyezte át. *Zsiga* János szegedi kir. törvényszéki segédtelekkönyvvezetőt pedig a makói kir. járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

— **Tömeges lovagias ügy.** Irtunk már arról a kinos afférról, amely gróf *Khuen-Héderváry* megválasztása körül Temesvárott keletkezett. A képviselőválasztás előestéjén tüntetés volt dr. *Muth* Gáspár lakása előtt, aki a szabadelvű párt értekezletén a kormányelnök ellen nyilatkozott. Másnap a *Délmagyarországi Közlöny* a tüntető ügyvekről azt közölte, hogy éretlen tacsók. Ezért aztán dr. *Groszmann* Samu, dr. *Sternheim* Béni, *Márton* Albert, *Barát* Elemér, *Lövy* László, *Beck* Béla és *Róth* Dezső provokáltak a lap felelős szerkesztőjét, *Lendvai* Miklós megyei tb. főjegyzőt. *Lendvai* azonban felelőségével együtt elutazott Lovranába. Aztán még táviratilag kértek tőle lovagias elégtételt a következő urak: *Novák* Jenő, *Kern* M., *Boross* G., dr. *Brettsneider* F., *Prunkl* Lajos, *Gockler* Gyula, *Billitz* Béla, *Leipnik* Alfréd, *Daitner* Vilmos, *Kuttni* Emil és *Strobl* Dezső. Valamennyien ügyvédek, ügyvédjelöltek, jogszigorlók. A központi függetlenségi pártból kértek megbízottat s onnan *Loránt* Dezső szerkesztőt küldték le Temesvárra. *Loránt* dr. *Hajdu* Frigyes ügyvéddel együtt telegrafált *Lendvainak*, akinek megbízottai *Joanovits* Sándor, Temes megye főjegyzője és *Hilt* Lajos, a megye főpénztárosa. A lovagias ügyben való tárgyalást elhalasztották e hónap 23-ikára. amikorra *Lendvai* Lovranából hazaérkezik. Temesvárott a monstre affér nagy feltűnést kelt és rendkívüli érdeklődéssel várják az elintézését.

— **A zászlóért.** Három derék matróz hazafias felbuzdulásáról szól az alábbi hír, amely érdemes arra, hogy följegyeztessék. Egy magyar nemzeti lobogót mentett ki a vízből a három legény és pedig élete veszélyeztetésével. A Dunagőzhajózási Társaság „*Mercur*” nevű személyszállító gőzöse tegnap hajnalban indult el Szegedről a megáradt Tiszán. — A hid alatt a hajó zászlórudja neki vágódott a hid vassinének. A rud ketté tört és a zászló a vízbe esett. A nemzeti színű lobogót pedig őrizni kell s nem szabad elveszteni. *Farkas* nevű kapitány elrendelte a mentőcsónak lebecsátását. Három matróz ugrott a kis csónakba és kétségbeesetten küzdött a habokkal, hogy a zászlót megmentse. Minden percben az a veszély fenyegette őket, hogy fölborulnak, de azért nem tágitottak s félőrai küzdelem után sikerült nekik a zászlót megtalálni és a hajóra vinni. A jelenetnek sok nézője volt a parton. A három matrózt lelkesen megéljenezték.

— **Különös válóok.** A válópörökben már sok furcsaság került napvilágra, de olyan válóok, amelyekkel egy *Ellen Kendall* nevű szép asszony fordult a bírósághoz, az unikumokban is elsőrangú. A szép angol asszony mindössze félév óta van férjnél, szerette is a férjét, de nem tudja elviselni, hogy a férje mindig cipős lábbal alszik.

— **Kértem, követeltem, hogy vesse le a cipőt** — adja elő keresetében az asszony — mind hasztalan. A férjem kijelentette, hogy ha leveti a cipőt nem képes elaludni. Akartam külön szobában aludni, de ezt sem engedte meg.

A szép asszony válóoka azonban nem szerepelvén semmiféle kodexben, a bíróság nem bontotta fel a házasságot.

— **A városi árvaház igazgató-választmánya** f. hó 23 án csütörtök d. u. 5 órákor a városház tanácstermében ülést tart, melyre a t. választmányi tagokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Az ezredik sir.** Ritka jubileum volt ma Oroszváron. *Sóciér* Agost dr., a mosonmegyei történelmi és régészeti egylet elnöke, Oroszvár határában ma tárta föl az ezredik ókori sirt, melyben szintén gazdag római leletekre akadtak. A legközelebbi választmányi ülésen méltó ünneplésben fogják részesíteni a tudós és tevékeny elnököt.

— **Az élet meghosszabbítása.** Abból az alkalomból, hogy az angol egészségügyi egyesület *Liwerpoolban* és *Bradfordban* évi gyűlést tart, közléses bizonyos számadatokat, melyek ékesen bizonyítják az ilyen szervezett egyesületek áldásos működését. Ilyen például *Viktória* királynő trónra lépte óta egy angol férfit élete átlag 8, egy asszony élete átlag öt esztendővel lett hosszabb. A „*Sanitary Institute*” létezése előtt 280 millió koronát költöttek egészségügyi dolgokra, azóta ez az összeg 800 millióra emelkedett és így átlag minden fejre 20 korona jut. Harminc esztendő előtt egy millió ember közül évenként 374 halt el tífuszban, most csak 100. Egy statisztikus kiszámította, hogy az egyesület megalapítása óta 20.000 életet mentett meg a pusztulástól. A lázbetegség áldozatainak száma 82 százalékkal esett, a tífuszosoké 60 al és a vörhenybetegké 81-el. Természetes, hogy még sok minden vár az egészségügyi szervezésre. Közel egy millió ember él *Londonban* tulsufolt lakásokban, 30.000 család pedig egyszobás lakásokban. Ennek a bajnak különösen gyermekek esnek áldozatul. Sok gyermek pusztult el, világosság-hiány, gyenge táplálkozás és rossz levegő folytán. De a „*Sanitary Institute*” idővel ezeknek is meghosszabbítja az életét.

— **A magyar gyalogezred.** Érdekes külföldi csomag érkezett ma Szegedre. Tulajdonképpen csak a címzése érdekes, amely bizonyosságot tesz felőle, hogy a külföldön, ha hibás értesülések alapján is, de kellemes véleményeket is formálnak felőlünk és a mi csodálatos közjogi, katonai viszonyaink felől. A cs. és kir. 46. gyalogezredhez ugyanis valamelyes berlini csomag érkezett. Hogy mi volt benne, az mellesleg, a címzése azonban annál kedvesebb. Így szól:

K. u. K. ungarische 46. Infanterist-Regiment Szeged.

A csomag címzője jóhiszeműleg magyar ezrednek nevezi közös ezredünket. Ugy látszik, *Vilmos* császár fővárosában egészen természetesnek találják azt, amiért a magyar ellenzék késhegyig tartó küzdelmet folytat és a mit Bécsben egyáltalában nem akarnak megérteni.

— **A struccgyomru ember.** A francia orvosi akadémia tegnapi ülésén *Monnier* doktor előkelő párisi orvos felolvasta jelentését egy esetről, mely a maga nemében páratlanul mondható s tultesz a villanyelő ember ismert esetén is. *Labbe* tanár klinikáján egy mindössze tizenhatévesnek látszó, valóságban azonban huszonkét esztendő fiatal ember jelent meg s elpanaszolta, hogy epileptikus rohamai vannak. A vizsgálat folyamán egész véletlenül szabálytalan alakulásokat fedezett föl a tanár a fiatal ember gyomrában és csakhamar kijelentette, hogy a fal megfeszülését és kidudorodását a gyomorba került idegen és emészthetetlen testnek kell okoznia. Nyomban hozzáfogott a műtéthez s fölmetasztette a beteg gyomrát. A fiatal ember gyomrából huszonöt darab különféle megemészthetetlen tárgy került elő, még pedig a következő tárgyak: 8 darab 8–15 centiméteres hosszú kanál, 1 darab háromágú villapenge, 1 darab 12 centiméter hosszú cukorfogó, 2 darab 14–17 centiméter hosszú tű, 1 darab 6 centiméter hosszú tű, egy 5 centiméter hosszú kés penge, 1 darab 8 centiméteres

szarufésű-fog, 1 darab 4 centiméteres kulcs stb. stb. A gyomorban fölraktározott és megfeketült, megoxidálódott holmi teljes sulya 230 grammot tett. A legcsodálatosabb az volt, hogy a gyomor falán a legcsekélyebb sérülést sem látszott. A műtét után Labbé, tanár összevarta a gyomor falát, mire a beteg husz nap múlva teljesen felépülve távozott a klinikáról. Az illető fiatalemberről kitűnt, hogy elméje nem egészen ép s ez magyarázza meg a megemésztetetlen tárgyak lenyelését. Saját vallomása szerint körülbelül hat hónapja voltak a kemény tárgyak gyomrában s kellemetlen erzetei alig voltak. Az emberi gyomor szívósságának egyik legképszerűbb példája ez az eset.

— **Amatőr fotografusok a Házban.** Mikor a képviselőház még a Sándor-utcai épületben tartotta az üléseit, már akkor is akadt itt ott egy gyorsfotografáló masina, amely intimitásokat árult el a képes hetilapokba a t. Házból. Mióta új hajléka van a parlamentnek, szinte sporttá vált az amatőr-fotografálás: hol benn az ülés-teremben, hol a folyosón kattog a kodak, amelynek az érzékeny lemeze készséggel áll szolgálatában a hiúságnak, de egyszersmind irgalmatlan leleplezője az intimitásoknak. Benn a teremben Meszlényi Pál országgyűlési képviselő dominál a kodakjával; hol itt, hol amott hallani a teremben a csattanást, amely lehetőleg szimpatikus pózok megrögzítése előtt hallik. Egy általánosan kedvelt újságíró, Alföldi Béla terrénuma a folyosó. Az ő kodakja nyomán már a legpompásabb kulissza bensőségek teremnek a lemezen. Nincs a folyosónak az a rejtett zuga, nem lehet oly purparlirózó csoportja, vagy suttogó kottériája, amely elmenekülhetne Alföldi Béla masinája elől és természetesen, hogy eképp a legpompásabb társulások is megjelennek fényképen: Gajary Géza Wittmann Jánossal, annak a demonstrálására, hogy mint tombol az egyetértés a szabadelvű párban, avagy Lengyel Zoltán, Rátkay László és Vázsonyi Vilmos, amint mosolyogva tárgyainak Csernoch Jánossal. A harmadik amatőr-fotografus Siklossy László. Gyorsírója, tehát tisztviselője a Háznak. Kissé nehéz neki a terem levegője, de annál szabadabban igazítja a gépet ülés után, a parlament épülete előtt: itt nem tisztviselő többé és a miniszter sem menekül el kodakjának lencséje elől.

— **Családi dráma a kórházban.** Rozsnyórol megrendítő esetet táviratoznak. Tegnap délután Kiss Imre rozsnyói földbirtokos a kórházban ápolt örült nevéhez a szolgáló gondatlansága folytán belopódzott s egy revolver lövéssel megölte nejét, majd önmagának lött a szájába. Mindketten azonnal meghaltak. A családi dráma okát nem ismerik, valószínű, hogy a férj nem tudta elviselni azt a tudatot, hogy elmebeteg feleségétől meg kell válnia.

— **Tűz a Hegyalján.** Kedden délután rendkívül veszedelmes tűz támadt Paulison. A Kál rosy-féle kórházhoz tartozó melléképület kigyulladt, s az óriási szélben, mely éppen akkor dühöngött, nagyon veszedelmes volt a közel lévő épületekre. Lukácsy Lajos és Fábian Lajos közvetlen közelben álló kórházra nagyon könnyen átsaphattak volna a lángok, s igazán véletlen, hogy nem így történt. A kigyulladt épület teljesen leégett, összeégett Fábian Lajos kerítése, sőt több élő fa is, melyek a napok óta tartó nagy melegben kiszáradtak. A szél és szárazság dacára nem történt nagyobb baj, s a tűz csupán arra az egy épületre szorított.

— **Sakkozó csecsemő.** Egy német sakk-újságban Tarrasch dr., a kiváló sakkozó, a következő történetet mondja el: A lapok nemrégiben közölték, hogy egy öt éves fiúcska, Falk Richard, egy stanislasi gyógyszerész gyermeke, olyan kitűnően sakkozik, hogy a város legjobb műkedvelő-játékosait megveri. Négy éves korában már kitűnően is-

merte a sakk szabályait és apja ölében ülve, mindig figyelemmel kísérte annak játékát és így sajátította el a sakkozást. Ez semmi! Az én esetem — így ír Tarrasch — még csodásabb. A monte-karlói sakk-verseny alkalmával történt. Az első díjért elkéseredetten folyt a küzdelem. Maróczy, a jeles, fiatal, magyar sakkozó erősen szorított és éppen egyik, Marschallal folytatott játszám is kétéves volt. A játszám félbenhagytuk és másnap kellett volna folytatnunk. Hazamentem, az abbnahagyott játszám otthon is tanulmányozni akartam és fölállítottam a figurákat. Időközben háziasszonyom is bejött egyéves csecsemőjével és nézte, hogy vesződöm, töprengem. Különösen a fiúcska figyelte ropant érdeklődéssel játékomat és okosságot, értelmet sugárzó tekintetét le nem vette a sakkasztalról. Akárhogy okoskodtam is, láttam, hogy a játszám legjobb esetben is csak remis lesz. Bántott a dolog és dühösen akartam halomra dönteni a figurákat, amikor a kis fiúcska erőlyesen reámkialtott: a! a! a! A gyermekre néztem, aki kövér kacsóival hadonászott, aztán hol réám, hol a sakkasztalra tekintve, ismét felkiáltott: a! a! a! Ez feltűnt nekem és a sakkasztalra néztem. A baloldali a mezőn, a hová a gyermek nézett, bástyam állott. Eszime! rövid szemlélődés után észrevettem, hogy a bástyával oly sikerült támadást intézhetek ellenfelem ellen, hogy a játszám feltétlenül megnyerem. Eszme történt; ezt pedig csakis egy ügyes csecsemőnek köszönhetem, aki oly szíves volt az előnyös lépésre figyelmeztetni.

— **Tönkretette a munka.** Szegény, szorgalmas leány volt Budapesten Rosenfeld Hermin gépirónő, aki évek óta keservesen szerzett kis jövedelméből tartotta fenn magát. A vármegyeházán volt alkalmazva. A megfeszített munka betegé tette, különösen gyomorbaja kihozta. Az orvosok azt mondták, hogy hamar elpusztul, ha szabadságot nem kér. Ezt meg is kapta. Tegnap délután öt órakor kellett volna elutaznia Karisbadba, de sehol sem tudott pénzt szereznit. Tudta, hogy lassu kinszenvedéssel fog elpusztulni, ha el nem mehet s ezért elhatározta, hogy gyorsabban, erőszakosan maga vet véget az életének. A háziasszonyának, aki egyben rokona is, azt mondta, hogy elutazik s össze is csomagolta kevés holmiját. Négy órakor délután pedig egy revolverrel magára lött. A golyó jobb halántékába hatolt s néhány perc alatt megölte. A holttestet a törvényszéki orvostani intézet boncolótermébe szállították. Az életunt levelet hagyott hátra szállásadójára feleségének s abban bocsánatot kér, hogy munkát ad a vérének felmosásával. A huszonkilenc esztendő leány, aki jó családból való volt, betegségén kívül reménytelen szerelme miatt is kereste a halált. Egy nős gyári hivatalnokba volt szerelmes.

— **Öngyilkos hivatalosolga.** A vármegye egyik hivatalosolga: Urdás Péter, aki az alispán mellett végezte a szolgáló teendőket, ma reggel öngyilkossági kísérletet követett el a megyeház épületében levő lakásán. Marólygot ivott s ez nemesebb belső részeit összeégette. A 34 éves embert Tisch Mór dr. főorvos részcsitette első segélyben Rimanóczy Zsigmond rendőrszert pedig a kórházban kiállgatta az öngyilkost. Tettének okául bánatát említette, mely azáltal érte őt, hogy felesége válni készült tőle.

— **Hogy utazik a kínai udvar?** Másodszor utazott nemrégiben a kínai udvar az idegen ördögök által épített vasuton Pekingtől Pao-tungig. Először 1901-ben, a még mindig emlékezetben lévő gyászos futás alkalmával szánták rá magukat, — hogy a „tűzkocsira“ felüljenek s ez utazásukon annyira megtetszett nekik a vasut kényelmessége és gyorsasága, hogy most újra a vasutat választották a fölöt-tébb lassu hordszékek helyett. Délelőtt kilenc órakor indult el a több mint százötven kocsiból álló vonat a Yong-ting kaputól. Igen érdekes, hogy miként helyezkedett el az udvar az egyes kocsikon. — Az első kocsiban a vasutigazgató és a főfelügyelők ültek; a második és harmadik kocsi a kékikocsikat, hord-

székeket és más ilyenmü eszközöket szállította; a negyedik a császári testőrség foglalt helyét; az ötödik a miniszterek, a hatodik a tanácsosok, a hetedik a császár, a nyolcadik Yuan-shi-kai tiencsini akirály, a kilencedik az özvegy császárné, a tizedik az ifjú császárné kíséretevel, a tizenegyedik a hercegnők és udvari hölgyek, a tizenkettedik és tizenharmadikban az eunuchok, a tizenegyedik és tizenötödik a több udvari hivatalnokok, a tizenhatodik lovak stb. 11 óra 10 perckor Kuopeitiben másfél óráig vesztegelt a császári vonat hogy az udvar kényelmesen megédelehesen. Azután tovább folytatták utjukat egész Hsillingig, ahol az egész udvar kiszállott, hogy az ósrégi császársírokat meglekintse.

— **Osszeégett uriaszony.** Csaknem életveszélyes szerencsétlenség érte Stammer Béla szentesi vármegyei tisztviselő és földbirtokos fiatal, szép feleségét. Stamerné a napokban látogatába ment a szomszédságukban lakó Tóth László takar-kpénztári könyvelő feleségéhez. Tóthné napokkal ezelőtt egy új találmányu kávé-pörköltöt vásárolt, amit megmutatott vendégének. Stammer né rövidlátó lévén, nagyon közel hajolt az éppen működő darálóhoz, a melyből hirtelen fölcsapott a spiritusz láng. A fiatal asszony haja ebben a pillanatban lángra lobbant, amely az arcát, mellét, kezét teljesen összeégette. Különös szerencse, hogy Stammer né éppen szemüveg volt, a mely a szemét megövtá a tüztől. A szerencsétlen fiatal asszonyt eszméletlen állapotban szállították lakására, ahol az előhívott orvos bekötözte súlyos égési sebeit.

— **Magyar név.** Klein Márkus aradi illetőségű budapesti lakos családi nevének „Katoná“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Weinberger Ferenc ékszerész Központi szálloda épület, kiválóan szakképzett arany ékszer és ezüstműves mester, ajánlja gyönyörű szép és dus ékszer, ezüst dísz tárgyak, ezüst evőeszközök és valódi „genfi“ zseborákból álló nagy raktárát, kiváló finom kivitelű saját gyártmányu tömör kovácsolt jeggyűrűit 6 koronától kezdve, kiváló szaktudással javít és átalakít a legtisztább kivitelben minden ékszert és ezüst tárgyat saját műhelyben. Telefon 499. Egy jó házból való fia tanulól felvétetik.**

— **Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi s abécél kiállításán arany éremmel kitüntetett Balass-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet lesepőt, májfoltot és mindennemü tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenké vegye meg ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerésztárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerésztárában, Tábor Gyula gyógyszerésztárában Pécska-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhöz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.**

— **Nagy mennyiségű gyermekocsi látható most a Szabadság-terén, Porter Vilmos Nagy Áruházában.** Ezen kocsik erős szerkezet és tetszetős külső által magukra vonják az érdeklődők figyelmét. Gondoskodott az áruház nagy választékról is, mert nemcsak a legdrágább, hanem az egyszerű kivitelű kocsik is képviselve vannak, öt forintos ártól kezdve. Szülők figyelmébe ajánljuk ezen díszes kocsiraktárt és megjegyezzük, hogy vidéki rendeléseket is ritka figyelemmel eszközöl Porter Vilmos Nagy Áruháza. Naponta számos kocsit küld el. 10 korona vásárlásnál minden vevő életnagyságu fényképet kap teljesen ingyen, csupán a díszes papirkeretért térítendő meg 3 korona.

— **Dentollin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő.** 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.**

— **x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kosuth gyógyszerész izzadás elleni kendőce,** 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kosuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-ter 15. (Dengl ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak drogueriájában.

Két nővér öngyilkossága.

(Az elhagyott menyasszony.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

Megható és minden részletében lesújtó eset képezi szobeszéd tárgyát Török-Bálinton. Két fiatal leány tűnt el néhány héttel nyomtalanul és csak most derült ki, hogy mind a kettő öngyilkossá lett.

Két leány, Horváth Böske és Horváth Gizi, egy törökbálinti földesgazdának gyermekei, Budapestten szolgáltak.

Az egyik, a Böske a Főúton volt szolgálatban egy ékszerésznél, a másik pedig a Széna-téren egy mézárósnál. Testvérek sűrűen találkoztak és rendszeresen együtt töltötték szabad idejüket.

Két évi Budapestten való tartózkodásuk előtt megismerkedtek egy Lajos István nevű szabósegéddel, aki sétájukra elkísérte a lányokat.

Mindkét leány mintaképe volt a vidékről felkerült, tisztességes és jóra való leányoknak, akikhez férfi gonosz szándékkal nem is közelíthetett.

Ez a Lajos István is belátta ezt hamar és úgy bánt a lányokkal, mintha ő volna a világ legszerényebb és legbecsületesebb embere.

A leányok nem vették észre képmutatását és mikor Böske feleségül kérte, akkor hittek neki.

Pedig ennek az embernek ez az ígérete csak ürügy volt arra, hogy Böske elcsábítsa.

— Böske, ezentúl fogva nővéred nem viszhatsz magunkkal, ha sétálni megyünk. Menyasszony és vőlegény vagyunk, van olyan beszélgetni valónk, a mit másnak nem kell hallani.

Böske szót fogadott neki és ez okozta vesztét. Elbukott és az esküvőből nem lett semmi, mert a csábítója feképnél hagyta.

— Nem kellesz nekem — írta e gonosz ember egyik levelében — mert csak próbára akartalak tenni. Megakartam tudni, hogy állhatatos maradsz-e. Nem álltad ki a próbát. Nekem pedig nem kell ilyen nő, mert ki tudja, nem tettetted-e máskor is.

Böske és szerető nővére is ezt annyira szívükre vették, hogy elhatározták, hogy együtt halnak meg.

Böske hosszú levelet írt a hűtlen csábítónak és anyjának. „Először elcsábított, aztán megrágalmazott a gonosz; a világ pedig inkább hisz neki, mint nekem. Giza nem akar nélkülem élni és azért velem hal meg. Hiszen rája is olyan sors vár, mint az enyém“.

Ezt írta Böske anyjának többek között.

A két szerencsétlen leány holttestét tegnap fogták ki Ercsinél. A Duna megáradt hullámai partra vetették tegnap délután.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Fegyházra ítélt jegyző. Dorner Béla volt horgosi jegyző mintegy 15.000 koronát sikkasztott két év alatt s sikkasztásai leleplezésére közokiratot is hamisított. Az ügyészség 39 rendbeli büntetendő cselekmény miatt ellene vádat s a szegedi törvényszék harmincnégy esetben bűnösnek ki is mondta közokirathamisítás, sikkasztás, csalás, magánokirathamisítás és hiva-

tali sikkasztás büntetéseért. Dorner fiatal korában mágnásoknál nevelésközdött. A könnyelműség, a pénzzel bánni nemtudás vitte a bűnre. Mikor néhány évvel ezelőtt jegyzőnek választották, 5000 forintos bevásárlást tett butorbol és ékszerből; fizetési nem tudván, nehogy csődbe kerüljön, idegen pénzhez nyult. Sikkasztásait hosszú időn át lepizte azáltal, hogy egyik eltitított összeggel a másikat takarta. Vele együtt kerültek bajba Lischitzki Pál a község pénztárosa, kit Dorner ugyancsak jól megkopasztott és May Andor az irnok is. Utóbbi kettőről kiderült, hogy csupán eszközei voltak a jegyzőnek, a miért a bíróságok felmentették őket. Dornert a törvényszék öt évi fegyházra ítélte, mely ítéletet a szegedi tábla négy évre szállított le. A Kuria ma Szeghő Ignác előadásában foglalkozott a pótmagánvádló, Horgos község semmisségi panaszával, a melyet azonban elutasított s így a táblai ítélet helybenhagyott.

§ A hárpia. Vrabetz György besztercebányai jámbor parasztember már huszonnégy éve türte felesége nyelveskedését. Türte volna t- vábbra is a szegény, azonban ez év április 1-én nagy hibát követett el, nagy hibát a felesége szemében. Aznap délutánján ugyanis elaludt a fészerben. Ezért haragudott meg rá felesége, elannyira, hogy meg kellett hálnia. Midőn az asszony hazajött a szomszédból, vette észre, hogy az ura elaludt.

— Hát-e még mindig alszik? — rikácsolta az asszony s fogta a kapát, hogy megijesztesse az urát.

Vrabetz azonban tovább aludt, amiért az asszony annyira dühös lett, hogy a kapával, a szó szoros értelmében, darabokra vágta. A besztercebányai esküdtbíróóság Vrabetz Györgyét szándékos emberölés büntette miatt az enyhítő szakasz alkalmazásával 15 évi fegyházra ítélte. A Kuria szüneti tanácsa ma foglalkozott ez ügygel Zsigmondovics Minály előadásában. Thassy Pál koronaügyész helyettes az ítéletnek hivatalból való megsemmisítését indítványozta, mert az esküdtbíróóság, midőn az enyhítő szakaszt alkalmazta, túlmagasra szabta a büntetési tételt. A Kuria ez értelemben határozott s Vrabetz Györgyné büntetését 12 évi fegyházra szállította le.

NAPIREND.

Július 23. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Apollinár. — Protestáns naptár: Apollinár. — Görög-keleti naptár (július 10.): Leonc vértanú. — A nap két 4 óra 11 perckor, nyugszik 7 óra 28 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett illesztetrem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra fordított táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, meleg, keleten sok helyütt csapadék, zivatarok.

Július 23. Aradmegye rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor. — A városi árvaház igazgató-választmányi ülése délután 3 órakor. — A Meteor kerékpárklub választmányi ülése este 8 órakor (Vass-kávéház.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A gazdák és a vasárnapi munkaszünet. Láng Lajos kereskedelmi miniszternek a vasárnapi munkaszünet tárgyában kiadott rendelete értelmében sem a mezőgazdasági gépgyárakban nem szabad dolgozni, sem pedig a gőzcséplőgépek körül nem szabad a javítási és tisztogatási munkálatokat végezni, holott a gazdák egész heti szorgos munka után rendszeren vasárnap szokták ezt elvégeztetni, vasárnapra küldik be a gyárakhoz az elromlott és eltört géprészeket sürgős kijavítás, vagy kicserélés végett. A rendelet így tehát jelentékeny terhet ró a gazdákra. — Az Országos Magyar-Gazdasági Egyesület most sürgős feliratot

intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben azt kéri, hogy a cséplési idény alatt a gazdákra és a mezőgazdasági gépgyárakra függessze fel a munkaszünetet, illetve engedje meg, hogy a cséplőgépeknél igényelt javítási és tisztogatási munkálatokat elvégezhessek, a gyárakra nézve pedig engedje meg, hogy a műszaki személyzet legalább vasárnap bent tartózkodhassék s a gazdaközönség sürgős kívánságainak eleget tehessen.

— Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségről tesz jelentést: Schöpf Leó, Innsbruk. — Rosenberg József, Budapest. — Szattler Armin szabó Tapolca. — Schreiber Lajos, Mezőtur. — Brucha Rudolf, Georgswalde. — Kral Ignác, Ung-Hradisch. — Zajetz Mari, Friedek.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 22.

Dölgőzsde. Buzakinálát mérsékelte, a vételkedv korlátozott. Kedvező irányzat mellett 18.000 métermázsza került forgalomba 2 $\frac{1}{2}$ —5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonaművek kedvezők. Időjárás szép.

Esti tőzsde. Berlin változatlan, Páris 10 olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.17—7.18
Buza 1904. májusra	7.43—7.44
Rozs októberre	6.17—6.18
Zab októberre	5.34—5.35
Tengeri júliusra	6.35—6.36
Tengeri augusztusra	6.27—6.28
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1904. májusra	4.97—4.98
Repece augusztusra	11.30—11.40

Zárás 6 órakor:

Buza októberre	7.20—7.21
Buza 1904. májusra	7.45—7.46
Rozs októberre	6.19—6.20
Zab októberre	5.32—5.33
Tengeri júliusra	6.29—6.30
Tengeri augusztusra	6.28—6.27
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1904. májusra	4.99—5.—
Repece augusztusra	—

CSARNOK.

Az első magyar nyelvű színelőadás.

Írta: Bayer József.

Az első magyar színjátszó társaság, mely 1790 október 25-én először adott életjeit magáról az „Igazhízi, egy kegyes jó anya“ előadásával, nem volt egyuttal első közvetítője a színpad deszkáiról a magyar szónak, csupán az első rendszeres társaság, mely — az 1787 évi kísérlet után — nem pusztán műkedvelésből, hanem határozott színjátszói érdekből állott össze. Sok valószínűség szól ugyanis a mellett, hogy az a műkedvelő társaság, mely a színlap adatai szerint szept. 12-én Pesten és 14-én Budán a *Mesterséges ravaszság* c. darabot adta elő, 1787-ben játszott s így ez a műkedvelő társaságé volna az érdem, hogy már 3 évvel az első magyar társulat megalakulása előtt mert föllépi egy magyar színdarabban, melyben nem volt szükség női közreműködőkre. De ha a Hadi és más nevezetes történetek 1791 évi adatainak akarunk hinni és föltételezzük, hogy szövegében nincs sajtóhiba, akkor a *Mesterséges ravaszság* előadása 1785-ben történt volna, tehát 5 évvel az első rendszeres színjáték előtt.

E kétes adatokkal szemben egy biztos adat áll rendelkezésünkre, mely szerint kétségtelenül válik, hogy az első magyar nyelvű színelőadás 1784-ben volt. — Egy 1784-ben nálunk járt utazó könyvében ezeket a sorokat olvassuk: „Am Fusse des Festungstheaters steht noch ein Comodienhaus. Ich besuchte es, verlies es aber bald wieder, da heute ungarisches Schauspiel war.“ Kertbeny hívta föl első ízben a figyel-

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztra, kalcsárra, takarítónőre, kertészre,

gazdasszonyra, mindenesre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

AKI

üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,

birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát, eladni vagy venni kíván

AKI

férjhez menni v. nősülni óhaj, tanórákat, lakást, állást, ellátást, beres vagy st,

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanult felvenni kíván

az

Aradi Közlöny
kishirdetési rovatát

használja,

és biztosan eredményre vezet.

met erre a német utazóra, Dreyssig Fr. Chr. halál könyvkereskedőre, de mint Kertbenynek egyéb adatait, úgy ezt is jogos kétkedéssel tekintettem és hitelességét, főleg az évszámot illetőleg, nem tartottam föltétlenül megbízhatónak. Ezuttal azonban kellemes csalódás ért, meri hitelességének, támogatására egykoru magyar forrásra találtam és ez minden kétséget kizárólag igazolja, hogy 1784-ben Budán tényleg volt magyar nyelvű színi előadás. A pozsonyi *Magyar Hirmondó* Pestről egy levelet közöl, mely elmondja az előadás részleteit is. „Orök dicsőségre szolgál — írja — a Budai és Pesti közönségessen játszó Német társaság igazgatóinak, Mayer János és Ditlemayer Teréziának, hogy ők azt, a mit még soha a Magyarok közzül tselekedni senki sem bátorkodott: véghez vitték. — Ok voltak a leg-első, kik a Budai Fő Játszó helyen ezen folyó Szent András-Havának 14-dik napján egy nevezetes Katonai szomorú játékot, Magyarul játszani merészeltek”. Az előadott darab „Gr. Waltron vagy a Subordinatio” volt, de írója nem, mint a tudósító közli, Müller, hanem Möller Ferd. Henrik, magyarra fordítója pedig Kónyi János, a Siskovits-száznak „Strása Mestere.”

A mi magát az előadást illeti, arról (ritka szerencse!) két tudósítás is maradt ránk és azok egybevetéséből való képet alkothatunk az első magyar nyelvű előadás minőségéről. A *Magyar Hirmondó* tudósítója bevallja az előadás gyöngé voltát, de mentséget lát a kezdet nehézségeiben és a körülményekben. „Hogy éppen tökéletes lett volna a játszás és minden fogyatkozás nélkül, mondani nem lehet. Semmi féle mesterség, semmi tudomány nem lépett soha és egyszeriben tökéletességre. S ott, hol ennyi akadályok tsupordoztak együvé, mint itten, nem kívánhatni azt. Több munka, több gyakorlás kívántatik arra. Elég az, — végzi jóakaró meglepedettséggel — hogy utat nyitottak ez által minékünk, hogy azok az akadályok, mellyek ezen közhaszonra néző igyekezetet meggátolhatnák, ekként nem állanak, s ezen mostan nyilni kezdett virágokkal, mi is idővel, azon gyümölcsöket szedh tnyük, mellyek kel más nevezetes nemzetségek régtől fogva nagy gyönyörűséggel élnek.”

Az akkoriban hazánkban járt német utazó kevesebb kimélettel szól az előadásról, s hátán a jóakarát gyanuja nem is érheti, bizonyos hogy csak magyarul ts tudótól nyerhetett föl világ-sítást s így szavaival az ügy másik felét világítja meg. A pesti tudósító előtt a magyar nyelvi momentum lehetett a fő egy oly korban, midőn II. József nyelvi rendeletei a nemzet életét gyökereiben akarták megsemmisíteni. O hazafias, merész tettet lát az előadásban. A nemzeti szellem meggyilkozása, idegen, német környezetben előtte lényegesebb a dolog művészi oldalánál. Midőn a nemzeti szellem fölébredésének egyik tényét látja a magyar nyelvű színi előadásban, észébe se jut annak comicus oldala s egyetlen gáncsa, hogy nem vonja kétségbe az előadás tökéletlen voltát, de ezt is egészen érthetőnek tartja, midőn mi csak a kezdet kezdetén vagyunk. Majd ha mi is „régtől való nagy gyönyörűséggel” folytathajuk a színi játékokat, mi is oda fogunk jutni, a hova a „más nevezetes nemzeti égek” jutottak. E hazafi ágtól sugallt tudósítás mellett a Dreyssig féle objectiv értesítés egy kissé ridegnek fog látszani, de ép úgy hamisítatlannak mondható — más szempontokból — mint amaz. A halál könyvkereskedő látni, tapasztalatokat gyűjteni akart a magyar fővárosban. Ha talán kisértői, magyararajói tősgyökeres magyar emberek, az ő véleménye is más lesz, de így legalább tudósításából azt fogjuk kiérezni, hogy voltak a magyar fővárosban olyanok is, kikből hiányzott a kellő érzés ahhoz, hogy egy ily rész vállalkozásnak hazafias momentumait is fölfogják és csak azt látták, egy ily előadásban, a mi furcsa, a mi boszantó; „Für einen echten Ungarn — írja Dreyssig — soll dies aber eine wahrhafte Comödie sein; denn da viele der Schauspieler garnicht ungarisch sprechen können und doch ihre Rolle herbeten, so sehen sich die grössten Missverständnisse daraus ergeben, welche die Zuschauer im traurigsten Trauespiel lachen machen”. (Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1906. évi május hó 1-étől. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtti	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.17
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.50
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.30
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Temevár felé:		Temevár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.05
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Motormenetek

Arad—Szabadacsútér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8.—	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05

Nyári színház.

Csütörtökön, 1906. évi július hó 23-án:

Az ördög pilulái.

Látványos bohóság 3 felvonásban, 15 képpel. Írta: Ferdinand Lalouc, Anicet Bourgeois és Laurent. Fordította: Fay J. Béla.

S Z E M É L Y E K :

Seringinos	Győre Alajos.	Sára	Pajor Agnes.
Babylas	Szabó József.	Rodrigues	Juhász S.
Isabella	Gőz Aranka.	Bohóság	Rózsa Lill.
Sottinez	Bekassy Gy.	Bernadillo	Németh J.
Albert, festő	Somlai A.	Orvos	Füredi J.
Maglote	Sarkadi A.	Íj. Sára	Sallassy J.

Kezdete este 8 órakor.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
rostált darabos 111

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;
bérmertve, házhoz szállítva,
kétszer mosott, valódi porosz

kovács - köszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;
elsőrendű szagtalan

fűtő köszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;
ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYÉN:

Kénes Iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Készvény-, cauz-, ischias-, exsudatok —

orvosilag első helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Iszap fölerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferenc-utca 11—12.

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **≡** azért a **≡** ?
pénzért?

Tessék megnézni.

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a botti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondold magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyérük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

1501

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ
SZÖVETKEZETENEL,

Templom-utca, (Minorita-palota.)

Piók-üzlet: Boros Béni-tér (Daugl-ház.)

Üzlethelyiségünket augusztus 1-től Andrassy-tér 22. (Hajós gyógyszerár mellé) helyezzük át.

S z e s z ü z l e t.

— Julius 22 —

Mel jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona borsó nélkül, per 100 liter 9, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Beküldött mosók 12'90—13— korona mmásanként.

Szálloda

nagy vidéki városban, jó forgalommal, teljesen berendezve, tekintélyes mellékjövedelmet hozó külön üzletkörrel

szabad kézből azonnal eladó.

Több évi szerződés.

1619

Bővebbet lippai sörfőraktár, Salacz-utca 5. sz.

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ“-t. Kitűnő hatása. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullását. A hajnak selymes lágytságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.

Finom, ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőrszépítő tulajdonságánál fogva minden más crémnél felülmúl. Rendkívül alkalmas szer a napégés ellen, a bőr pattanásainak, szeplőinek és pörsenésinek eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása, hogy az arcznak fehérséget, üdéséget, bájt és meglepő finomságot kölcsönöz. **Használata:** Reggeli mosdás után egy kis babszemmagyságnyt eldörzsölünk ujainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémrel bevont arcon a finom alkatrészekből készült Serail-hőlgypor remekül, alig észrevehetően tapad. Este az arcra Serail arczenőcsőt használjunk.

Kapható egyedül:

909

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárában Aradon.

Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

Jersan-Cacao

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszertárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére VOITEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 2572

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arctisztatlanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és crém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálójánál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Rozsnyai Máttyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÉM

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arctisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudor 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Páletán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földesken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyoreken: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kurticeen: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzóros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kókezin János, Pankótán: Pösvitz Gusztáv, Pityarcon: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauszon: Kunz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszertárakban.

Magyar asphalt részvénytársaság

Budapesten.

Fiók gyártelep Aradon, Erdélyi-ut 11. szám.

Elvállal jóállás és legolcsóbb árak mellett: nedves lakások, pinczehelyiségek, raktárak, stb. gyökeres szárazzá tételét.

Udvarok, kapubejáratok, folyosók, teraszok, konyhák, műhelyek, gyárhelyiségek, szeszgyárak, raktárak, magtárak, vágóhidak, járdák, kocsutak, átjárók, bérkocsi állomások

burkolását legjobb természetes asphalttal.

Arjegyzék, költségvetés kívánatra küldetik.

1618

Képviselő:

NEUBAUER MANÓ

Arad, Kossuth-utca 9. — Telefon 411.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Egy szoba butor

és egy jó karban lévő bicikli elutazás miatt jutányos áron eladó. Megtekintendő Széll utca 6. szám alatt. 1616

Hegyi bor eladás.

Van szerencsém a n. 6. közönség b. tudomására hozni, hogy gyoroki és kuvini boraimat a következőleg árusítom: Fehér bor literje 56, 60, 64 és 72 fillér. Schiller bor literje 60, 64, 72 fillér. Vörös bor literje 1 kor. 20 fillér. Tisztelettel Berán Antal, Szabadság tér 20. 1584

Eladó

egy egykőre járó patakmalom. Ára 1600 korona. Szerényebb igényű molnár család jövedelméből megél. Levelek körjegyzőnek, Kiszindia éimzendők. 1612

Magyaráton,

a „Nagyuri hegyen“ 7 katastr. holdnál nagyobb szőlő terület, a melyből 5 kat. hold megforgatva és gyökeres amerikaival beültetve van, jutányos árbau eladó. Hol? megmondja a kiadóhiatal. 1508

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műórás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1597

Pontos és szolid kiszolgálás!

Veszek zálogcédelulákat.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legelső bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

Készpénzért a legmagasabb árbau vesz vagy más új tárgyakra becserél mindentéle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438. 1431

Veszek zálogcédelulákat.

Kitűnő mellékkeresetet

találhatnak hölgyek és urak, akik ismerőseik körében az én különleges **kávé, tea, rum és szivarkáimat** ajánlják.

Leon Bravo, Hamburg 14.

Magyar levelekre is azonnal válaszolunk. 1580

Itt először! Ujdonság! Itt először!

Csak július 26-ig

LIFKA

világhírű muzeuma és panoptikuma

Aradon, a Béla-téren.

I. Csoport.

Tartalmazza a mintázás és mechanika mesterműveit életnagyságu, történelmi és mythologiai viaszalakokban elegáns és értékes kiállítással, amint azok itt helyt még soha bemutatva nem lettek.

UJ: UJ:

I. Sándor szerb király és Draga királyné.

II. Csoport.

[Csak felnőttek részére.]
Tartalmaz sok anatómiai preparátumot elismert művészies kivitelben.

Nyitva naponta d. e. 9 órától este fél 10-ig. 1598

Belépti díj 30 fillér.

Katonák őrmestertől lefelé és 10 éven aluli gyermekeknek 20 fill.

Üzlet eladás.

Egy már évek óta fenálló fűszer és csemege

sarok üzlet,

dohánytözsdevel, italmérési joggal, szép forgalom, más vállalkozás miatt

azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Könyig Lipót, Lippa. 1614

5 kg.

szőlő csomagolására

alkalmas

kosarak

tetszés szerinti mennyiségben méltányos áron, esetleg nagyobbak is kaphatók

Potscher Ferencz

kosárfonó 1621

Szépfa, Temes megye.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat petem áron eladni, megveszem én azokat, ugyancsak

urasságoktól levett ruhákat

a legelőmagasabb árbau.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javítóműhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 98.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járasú Singer varrógépek 32 forintért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

65 1518

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Telefon 364. sz.

KOHN JÓZSEF

épület és műbadogos, csatornázási és vízvezetési berendező. ARAD, Andrassy-tér 13. sz.

TELEFON 333

Hat kiállításon első díjjal, Páris 1883. állami ösztöndíjjal kitüntetve.

A t. cz. közönségnek!

Bádogos üzletemet a **minorita-templom új épületében** levő diszes, **mezzaninnal és földalatti raktárral** ellátott nagy helyiségben teljesen **ujjonnan**, a modern igényeknek megfelelően **rendeztem be**, és azt a szakmámba vágó **minden újabb készítményekkel**, a műipar legújabb cikkeivel felszereltem s mindezekből állandó, nagy választékú raktárt tartok.

MUHELY: Batthyány utca 32, saját ház. **TELEFON 321.** (Ugyanott egy vagy két tanuló felvétetik.)

Háztartási jégszekrények, ugyanazok **vendéglőszők, hentesek és mészárosok** részére, legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek **kevés jéggel kitűnően hűtenek. Vízvezeték- és fürdőszobaberendezések** elvállaltatnak, **helyben**, ugyancsak **vidékre is**

Mindennemű ornament- és épület-bádogos munkákat, fedéseket, diszes manzard és tető ablakokat, toronyfedéseket elvállalok.

Avult edények újított cinezése.
Koszlampa nagy raktár.

Konyhaberendezési cikkek nagy raktár.